

Toimetuse ja tahtuse:

Kaarli t. 8.
Tel. 451-91.

Tellimise hind aastas

Üksuste viisil — à 50 snt.
Üksikult — à 1 kr.

Harjulane

Kaitseliidu Harju maleva häälekandja

Kuulutuste hind:

Kuulutuste küljel . . . 6 snt. mm.
Esimesel . . . 10 " "
Teksti sees . . . 12 " "
Kaitseliitlastele 50% hinnaalandus.
Tellimisi võtavad vastu kõik komp.
päälikud ja naisosakon. esindajad

Nr. 5.

17. mail 1938. a.

XI aastakäik.

Sisu: 1) Viienda Võidupüha pühitsemisest; 2) Kaitseliidu vormi muretsemine; 3) Maleva pealiku ksk. ksk. nr. nr. 28, 19, 25, 29, 27 ja 26; 4) Maleva pealiku korraldused; 5) Opeala; 6) Kehalise kasvatuse ala; 7) Allüksuste pealike korraldused; 8) Naiskodukaitse ala; 9) Kodutütarde ala; 10) Noorte Kotkaste ala 11) Liiklemisnädal; 12) Lõkkevestlus; 13) Kuulutused.

Avaldan üldised V Võidupüha pühitsemise juhendid teadmiseks ja käsitamiseks:

„Viienda Võidupüha pühitsemise juhendid kohtadel.

I. Üldised alused.

Tänavuse viienda Võidupüha pühitsemine toimub meie Vabariigi 20. juubeli-aasta suvepidustuste sarjas. Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud kavast on nende pidustuste pearõhk ette nähtud meie pealinnale — Tallinnale. Seejuures on aga üldiseks põhimõtteks, et Võidupüha võimaluste piires siiski kajastuks ka kogu maal, kusjuures on palutud Kaitseliitu algatada eeloleva Võidupüha pidustuste korraldamist ja läbiviimist kohtadel.

Tallinnas korraldatakse Võidupüha puhul Kaitseliidu üldparaad kõigi Kl. malevate, NKK. ringkondade ja Kl. noorte organisatsioonide esindusüksuste osavõtul. Sellele järgnevalt toimub samas XI Üldlaulupidu ja Võidupüha õhtul päevakohane masslavastus ning isamaaline õhtu ja tulepidu lauluväljal. Kuna need ettevõtted kohtadel äravõtavad enamiku juhtivaid tegelasi, orkestrid ja laulukoorid — on sellel aastal Võidupüha ettevõtete korraldamine provintsis raskendatud ja eelmise aasta raames ja eeskujul teostamatu. Seepärast tuleb Võidupüha pühitsemise ulatust ja iseloomu kohtadel sel aastal muuta ja aastatega väljakujunenud ettevõttest ja kavast teostada vaid seda, mida suudetakse teoksile viia kohtele jäävate jõududega.

Eelnimetatud põhjustel ei saa Kaitseliit sel aastal võtta endale viienda Võidupüha provintsis pühitsemise korraldamise vastutavat üldjuhtimist, küll aga algatuse kohapealsete seltskondlike organisatsioonide kokkukutsumiseks ning ühiselt võimaluste väljaselgitamiseks, mis kohtadel Võidupüha puhul ette võtta on võimalik ja kes neid ettevõtteid tegelikult korraldab ja juhib.

Viienda Võidupüha korraldamisel kohtadel tuleb sisu osas võimaluste piires jätkata seniste aastate traditsioone ja juhtimõtteid. Kuigi käesoleva aasta Võidupüha pühitsemise raskuspunkt langeb Tallinnale ja suurel arvul kodanikke kohtadel seks päevaks Tallinna koguneb, peab siiski kogu maa võtma Võidupühaks kui rahvuspühaks üldpiduliku ilme. Selleks tuleb seada korda kodude lipuvardad ja rahvuslipud, kus need aga puuduvad, seal tulevad need soetada; elamute ümbrus ja kodude hooned nii sisemuselt kui välisuselt tulevad korraldada kodukaunistamise ja -korrastamise nõuete kohaselt; samuti tulevad korda seada meie ajaloolised mälestusmärgid, nagu linnused, langenud kangelaste kalmud ning mälestussambad ja lahingtähisted. Kuna võidutulesid kohtadel sel aastal ei saa korraldada nii suurejooneliselt kui varem aastatel, siis kujunevad nad sel aastal kohtadele jäävaile rohkem küla- ja perekondlisteks kokkutulekuteks. Sääraste võidutulede põletamise kohad tulevad aegsasti välja valida, materjalid kohale toimetada ja tulepidude kavad ning neid teostavad isikud kindlaks määrata. Käesoleval aastal jääb ära Vabariigi Presidendi läkituse ja tulede laialisaatmine kohtadele.

II. Korraldus.

Kohtadel kavatsesetavate ettevõtete tegelikuks läbiviimiseks tuleb hiljemalt 25. maiks s. a. moodustada kõikide seltskondlike organisatsioonide osavõtul kohalikud komiteed või ametisse kutsuda vastavad isikud, kelle hooleks jääks linnade, valdade ja alevite piires toimuvate pidustuste tegelik läbiviimine.

III. Päeva sisustamine.

Eeloleva Võidupüha üldkavasse kohtadel on mõeldav võtta alljärgnevad ettevõtted, kusjuures need on esitatud üldraamistikuna, milles võib üksikasju muuta ja täiendada vastavalt kohalikele oludele ja võimalustele.

Võidupüha algab pidulikult üle kogu riigi 23. juunil s. a., kell 0600:

- 1) helistatakse üle kogu riigi kirikute kelli;
- 2) heisatakse kõigil asutusil, elamuil, linnuseil ja selle päeva pidukohtadel täismasti meie rahvuslipp;
- 3) kui jäävad kohtadele orkestrid, siis mängitakse eelmisel aastail väljakujunenud korras äratusmänge. Orkestrite äratusmäng alaku võimsa koraaliga, millele järgneb päevale sobiv eesti helind ja lõpuks eesti algupärane marss.

Hommikupoolikul peetagu kohalikes kirikutes või vabas looduses päevakohaseid jumalateenistusi.

Nais- ja noorteorganisatsioonid ja õppiv noorsugu korrastagu ja kaunistagu rohelisega ja lilledega langenud kangelaste kalmud ja mälestussambad. Tuleb erilist hoolt kanda, et eelmiste aastate töö ja traditsioonide jätkuna mälestussammaste, kääpade, mälestusmärkide, linnuste ümbrus ja selle päeva pidupaigad ning üldiselt kõik meie asutised ja kodud oleks juba varakult eeskujulikult korda seatud ja päevakohaselt kaunistatud.

Päeva kestel korraldada noorsoole pidulikke koondisi ja ekskursioone ümbruskonna kaunimates või ajaloolistesse kohtadesse, andes neile sealjuures päevakohaseid seletusi.

Pealinnas toimuvate pidustustega kontakti hoidmiseks ja sellest osasaamiseks tuleb korraldada Riigi Ringhäälingu kaudu edasiantava kava tähtsamate osade ühiskuulamisi. Raadio saatkava avaldatakse Riigi Ringhäälingu poolt ajalehtedes ja vastavates eriajakirjades.

Õhtul toimub pere- ja külakondlike võidutulede põletamine. Tuleb hoolt kanda, et need tulepeod oleksid korra ja võimaliku sisu poolest kõigiti ettevalmistatud ja püsiks päeva tähtsuse kõrgusel. Tuleb vältida võimalikke korrärikkumisi ja tule- ning muid õnnetusi. On otstarbekohane, kui iga tule jaoks on eelmiste aastate eeskujul ette nähtud vastutav ja juhtiv tulevanem. Tulepeo sisuna on mõeldav: üldise kogunemise järele päevakohane lühidane sõnavõtt, kas tulevanemalt või kohapeale jäänud vanemalt ja auväärsemalt seltskonnategelaselt. Kui kohale on jäänud laulu- või muusikakoore, siis põimitagu kõne juurde ka sellekohaseid ettekandeid. Täpselt kell 2300 süütvavad tulevanemad üle kogu riigi võidutuled, millele järgnevad tulevanema juhtimisel ühislaulud, rahvamängud ja üldine ilutsemine.

On tähtis, et kohalikke võidutulesid oleks palju ja et tuled oleksid võimsad.

Kohapealsed kavad tulevad koostada selliselt, et halva ilma puhul ilma erikulutusteta ja ilma eriliste raskusteta saaks vabas looduses kavatsetud pidustusi ära jätta, asendades neid kinnistes ruumes korraldatavate ettevõtetega. Üldise juhtnõörina jääb:

- 1) Võidupüha pidulik algus on kell 0600 ja toimub üldises korras;
- 2) jumalateenistused toimuvad kirikuis;
- 3) noorsoole mõeldud ettevõtted toimuvad siseruumes;
- 4) korraldatakse raadio ühiskuulamisi;
- 5) tulepeo asemel korraldatagu pere- ja külakondlikke kokkutulekuid ja ilutsemisi siseruumes.

IV. Üldisi juhtmõtteid ja korraldusi.

Päeva sisustamisel ja läbiviimisel tuleb ära kasutada kõiki varemaste aastate kogemusi ning silmas pidada kõiki eelmistel aastatel antud instruksioone pidustuste sisemise ja välise ilme, pidustuste üksikasjalise päevakava, kokkutuleku kohtade, võidutulede, rahvuslipu ja endiste aastate juhtlausete, esmaabi korralduse, kulude ja kõnekonspektide suhtes, kohaldades neid vastavalt käesoleva aasta tagasihoidlikumale päeva sisustamisele. Eriti peetagu silmas, nagu varemgi, meie suvituskohti, kus päeva ettevõtted toimuvad suvivoõraste silma all ja osavõtul ja sääraseid paiku, kus Võidupüha mõte ja ettevõtted seni on kippunud kuidagi varju jääma.

Üldiselt tuleb silmas pidada, et tänavune Võidupüha, kuigi selle pühitsemine antud olukorras toimub tagasihoidlikumalt, kajastuks vääriliselt kõikide osavõtjate südameis ning tooks kohtadele jäänud kaaskodanikke võimalikult arvukalt kokku ühisele rahvuspeole.“

K. Saar, kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik,

Võidupüha pühitsemine Harjumaal.

KÕIGILE MALEVKONDADE-, KOMPANIDE- JA ÜSIKUTE RÜHMAD PEALIKUTELE, RINGKONNA JA JAOSKONDADE ESINAISTELE, NOORKOTKASTELE JA KODUTÜTARDE JUHTIDELE.

Täienduseks eelpool avaldatud juhenditele, palun teostada ja käsitada alljärgnevaid juhtnööre ja mõtteid, vastavalt kohalikkudele oludele:

I. Võidupüha pühitsemise korraldamise algatuse võtavad oma peale kompanide- ja üksikute rühmade pealikud. Võidupüha pühitsemise eeltöödest ja läbiviimisest, kui palju kellegil võimalik kaitseliidu paraadi ja laulupeo tõttu, paluda osa võtma valla-, linna- ja alevi omavalitsused, naiskodukaitse jaoskonnad ja kõik naisorganisatsioonid, noorkotkaste, kodutütarde rühmad ja kõik teised noorte organisatsioonid, õpetajaskond, isamaaliidu osakonnad, tuletõrjeliidu organisatsioonid, kõik kohalikud kultuurilised- ja hariduslikud seltsid ja asjale kasulikud üksik-isikuid.

II. P. I. nimetatud omavalitsuse-, organisatsioonide- ja seltside esindajaist ning üksik-isikuist moodustada vallas (alevis, linnas) kohalikud komiteed, hiljemalt 25. mailiks s. a.

Kui komitee liikmeilt suurearvuline, on soovitav, kui tarvilikuks peetakse, moodustada 3—5 liikmeline komitee juhatus, et hõlpsam koos käia üldisel koosolekul otsustatud asjade läbiarutamiseks ja elluviimiseks.

Komitee ja komitee juhatuse (kui viimane moodustatud) liikmete nimed ja missugust asutist või organisatsiooni nad esindavad, teatada maleva staapi, hiljemalt 10. juuniks s. a.

Kohalikud komiteed töötavad välja üksikasjalised Võidupüha pühitsemise kavad eeltoodud juhendite, süntoodud korralduste, eelmiste aastate kogemuste ja kohalikkude olude kohaselt ja saadavad kavast ärakirja maleva staapi, hiljemalt 10. juuniks s. a.

III. Võidutulesid on soovitav põletada ajaloolise tähtsusega kohtadel ja eelmistel aastatel väljakujunenud kaunitel paikadel kui ka suuremate külade lähedal, arvesse võttes käesoleva aasta erilist olukorda, seoses Kaitseliidu paraadiga ja laulupeoga.

IV. Võidutulede põletamist, kus vanematest tegelastest puudus, võib panna ka noorkotkaste ja kodutütarde rühmade peale, samuti ka garnisonid välja panna linnustesse, kus põletatakse võidutulesi, noorkotkaste rühmadest. Üksikasjalised korraldused võidutulede põletamiseks ja garnisonide väljapanekuks teeb noorkotkastele N. K. Maleva Staap ja kodutütardele — Kodut. Ringkonna juhatus.

V. Võidutulede süütamine sündigu ülemaakonna täpselt kell 2300.

VI. Ühiste raadio saatekavade kuulamine Tallinnast tehtagu teatavaks ümbruskonnale, selleks enne läbirääkides raadio-aparaatide omanikkudega.

VII. Kõnede võtmisel kavadesse tuleb arvestada ainult kohalikkude jõududega. Katsuda kokkuleppida kohalikkude kõnemeestega, kes küll, võib olla, Tallinnas viibivad, kuid õhtuks koju sõidavad, kui nad hommikuste rongidega ja autobussidega saavad tagasi sõita.

VIII. Õhtusesse võidutulede kavadesse, peale kõnede, laulude ja orkestrite ettekannete (kui viimased kohale jäävad), võtta ka rahvatantse, rahvamänge ja noorte ettekandeid, mis kava huvitavamaks ja lõbusamaks teeb.

IX. Võidupüha lipukirjaks olgu:

1. kaunistagem ja korrastagem isamaa eest langenute kalmud ja mälestusmärgid;
2. igal hoonel väärikal kohal lehvigu sini-must-valge rahvuslipp;
3. kaunistagem oma kodu!
4. igale eestlasele eestipärane nimi;
5. Võidupühal pidutsegu iga eestlane!

Usun, et kõik pealikud koos juhatustega, valla-, alevi- ja linna omavalitsused, õpetajaskond, kõigi seltskondlikkude-, kultuuriliste-, nais- ja noorte organisatsioonide juhatused ühiselt ajaviitmatult alustavad eeltöödega saadud juhtnööride ja mõtete kohaselt ning ühisel nõul ja jõul aitavad V Võidupüha pühitsemise kodusolijatele väärikal läbi viia kohapealsete jõududega, et need, kes Tallinnas pidustustest ei saa osa võtta, ei oleks vaeselapse ossa jätetud.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Kaitseliidu vormi muretsimine.

Kaitseliidu astumisel annab iga kaitseliitlane kirjaliku kohustuse vormi muretsamiseks ühe aasta jooksul. Antud kohustusest ei pea aga paljud kaitseliitlased mitte kinni. See väärnähe tekitab alati väga suuri raskusi kaitseliidu õppustest ja paraadidest osavõtmisel.

Vorm on hädavajalik igal õppusel ja tegevusel; vorm liidab ka kaitseliitlased ühiseks perekaks. Iga kaitseliitlase tähtsamaks püüdeks esimeses järjekorras kaitseliitu astumisel olgu omale vormi muretsimine.

Vormiriitusest olgu igal kaitseliitlasel:

1. müts,
2. pluuse või kuub,
3. säärsaapa püksid,
4. säärsaapad ehk väiksed saapad sääresidemetega või pikkade sukkadega (sukad ja sidemed ühtluse mõttes kaitsevärvi),
5. käeside.

Kuna vormi palit on kallid ja teda kantakse harva, ei ole selle muretsimine mitte nõuetav vaid soovitatav, kui kulu raskusi ei sünnita. Vormi palitu aset, et saada välist ühtlust, täidavad väga hästi hallid kraega joped (poolkasukad) või pruunikaks pargitud lambanahast poolkasukad (ilma riideta).

Vormi soetamisel näib takistuseks olema kaks vale arvamist: rahaline kulu ja kandmise kord. Nende selgituseks olgu alljärgnevad read.

Arvatakse, et vormi soetamine on asjata suur kulu, kulu, mis täiesti põhjendamata. Vormiriide kandmine on auasi, sest seda ei saa mitte iga kodanik kanda. Vormis, kui see on puhas ja korras, võib väljaspool kaitseliidu teenistuse kohuseid, minna igale poole, kus käiakse kõige paremates erariietes (pidudel, kirikus jne.).

Peale seda vormis liikumine seltskonnas tõstab kaitseliidu tähtsust kaaskodanikkude keskel. Kuid siin peab aga vormikandja meeles pidama vormi ja organisatsiooni au ja vormis väarikalt esinema ja ülalpidama. Viisakas ülevalpidamine seltskonnas on kaitseliitlase kohus — ta peab olema eeskujuks teistele.

Kui vorm on juba vananenud, siis võttes maha igasugused välised tunnused, võib teda kasutada kuni lõpliku kandmiseni igapäevase töö juures. Pealegi vormiriie on palju odavam. Naiskodukaitse liikmed, kui soovitakse, võivad tasuta õmmelda suvepluusesi ja väljaõppimisel isegi suvi- ja talvemütse ning käesidemeid, ainult vaja nendega selles asjas kokkuleppida ja nad kursustele saata, millede korraldamise, malev soovikorral võtab enda peale. Ka teiste vormiesemete (kuued, püksid) õmblemine on linnas palju kallim. Odavamalt õmblevad kohalikud rätsepad. Kui kohapeal pole vormi õmblejaid rätsepaid, tuleb läbirääkida kohaliku tubli rätsepaiga. Rätseppade ettevalmistuse kursuste korraldamise võtab malev ka enda peale.

Kõige odavam on õmmelda vormi eriti selleks valmistatud puuvillast riidest — ülikonna täis maksab ümmarguselt 10 krooni. Kui naiskodukaitse liikmed õmblevad tasuta pluused, siis ühes lisanditega läheb vorm maksma, väljaarvatud palitu, Kr. 18.— kuni 20.—, mis ei peaks ühelgi kaitseliitlasele üle jõu käiv olema.

Puuvillase riide kohta ollakse aga arvamisel, et ta pole sobiv, sest tõmbab kokku ja kortsub. Õige, et ta kokku tõmbab ja uuelt kortsub, kuid sellest pahest saab üle, kui enne õmblust riie märjaks tehakse ja ära pressitakse. Ka võib varukad teha pisut pikemad ja vähe avaramad (pluusede õmblus puuvillast riidest on soovitatavam). Puuvillane riie ei ole aga mitte vähem vastupandavam kui villane ja, arvesse võttes tema odavust ja võrdlemisi hääd väljanägemist (väljaarvatud pikad püksid, mis kortsubvad), on soovitatav temast vorme õmmelda (säärsaapa püksid ja pluused ja isegi ka kuued). Kui igalgi kaitseliitlasel puuvillast riidest vorm, on vormi küsimus juba hästi lahendatud.

Mitmed üksused on ka villast riidest vorme lasknud odavasti valmistada. Selleks kogutakse üksuse peale valged villad kokku, viiakse need vabrikusse ja lastakse neist ühiselt vormiriidet kududa — on ka hää ja soovitatav moodus. (Riie valmistab Keila vabrik.)

Võidupühal, 23. juunil s. a., seisab ees suur paraad Tallinnas, millest iga üksus võtab osa 70% koosseisus. Selleks ajaks tuleb vormi küsimus lahendada kõikide pealike ja malevlaste ühisel nõul ja jõul. Selleks:

1. eeltoodud mõtte avaldustel kõigil üksustel muretseda riie, kas puuvillane või villane;
2. vajadusel kokku leppida naiskodukaitse esinaise ja vormi pluusede ja käesidemete õmblemise asjas (kui vaja, korraldatakse neile kursus);
3. üksuste pealikel kohe hoolitseda, et iga üksuse piirkonnas oleks üks mees-rätsep, kes oskab vorme õmmelda (kui vaja, korraldatakse maleva poolt kursus).

Kus soovitakse rätsepa kursust korraldada, palun kohe sellest maleva staapi teatada, et oleks võimalik lähemal ajal kursusi korraldada.

Kuna aega Võidupühani on jäänud veel ainult üle kuu, siis palun kõiki pealikuid kohe meeskonnaga ühendusse astuda vormiriiete õmbluse asjus, kui seda senini tehtud pole, et Võidupühaks oleks vähemalt 70% mehi täies vormis. Siinjuures olgu tähendatud, et erariietes paraadist osa võtta ei ole lubatud.

Kõigil osavõtjail peab uus vorm käesidemega olema, väljaarvatud metsaametnikud, kooliõpilased ja raudteeametnikud, kes kannavad amet- ja õpilasvormi ettenähtud lisanditega ja tunnustega.

Vormimütse saab tellida Tallinnas mütsitegijate juures, milleks aegsasti saata üksusest tellijate nimekirja, kus nimede järgi märgitud pea ümbermõõt sentimeetrites. Mütsi hind: harilikust kalevist Kr. 3.00 — 3.25 ja diagonaalist Kr. 4.00.

ÜLDINE KORRALDUS VORMI SOETAMISEKS.

Maleva esindajatekogu otsusel kõigil kaitseliitlastel muretseda Võidupühaks, 23. juuniks s. a., vorm. Kes vormi muretseda ei saa vabandaval põhjusel (rätsepad ei jõua õmmelda või riiet ei jätku), siis teatada sellest oma üksuse pealikule, äratähendades mitteõblemise põhjus. Kaitseliitlaste kohta, kes ei lase õmmelda ettenähtud ajaks vormi ega teata mitteõblemise põhjust pealikule, palun üksuste juhatusel võtta seisukoht ja esitada see minule otsustamiseks.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Maleva pealiku käskkirjad

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 28.

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks ja täitmiseks Kaitseliidu ülema ksk. Nr. 19 § 2 — 1938. a.:

„Avaldan teadmiseks Sõjavägede Ülemjuhataja ksk. Nr. 74 — 13. apr. s. a.:

Eelmiste aastate eeskujul korraldab „Kindral Laidoneri nimelise invaliidide kapitali komitee“ ka käesoleval aastal invaliidide ja langenud sõjaväelaste vaeslaste toetuseks üleriiklikud korjanduspäevad linnades ja maal mai, juuni ja juuli kuudel.

Korjanduse läbiviimise juhtimist ja korraldamist on palutud võtta endale linnapäid ja maavalitsuste esimehi.

Pidades silmas, et need korjanduspäevad on kujunenud ühtlasi meie invaliidide hoolitsemise ja nende austamispäevadeks, käsin garnisoniülematel, rääkides kokku kohapealsete korjandusjuhatajatega korjanduspäevade kohta, korraldada neil päevil võimaluste piires sõjaväe paraade ja tulla vastu ning aidata kaasa korjandusjuhatajatele korjanduse läbiviimisel.

On soovitatav, et paraadidest ja korjanduse korraldamisest võtaks osa ka kaitseliit.“

§ 2.

Avaldan teadmiseks kaitseliidu ülema ksk. Nr. 16 — 1938. a.:

„Möödunud aastal 13 malevas peeti raskekuulipildujatest karikavõistlusi. Tartu ja Valga Malevad ei pidanud neid võistlusi.

Raskekuulipilduja karikavõistlustest võttis osa 439 kuulipildurit.

Iga kuulipildur üle Kaitseliidu kulutas keskmiselt 48,6 sek. tule avamise signaalist kuni tule lõpetamiseni ja luku väljavõtmiseni. Selle aja hulka kuulusid kõik tegevused: kauguse hinne, sihikuseadmine, laadimine, sihtipanemine, 50 padrui väljalaskmine, tuletagajärgede vaatluse põhjal paranduste tegemine, ettetulevate lasketakistuste kõrvaldamine, pärast tule lõpetamist raskekuulipilduja kaane lahti tegemine ja luku asetamine kuklale. 48,6 sekundi

vältel iga kuulipilduri kohta tuli keskmiselt 3 tabamust või ühe kuju tabamiseks kulutati keskmiselt 16,28 sek.

Esimesele kohale tuli Võru Malev, kelle keskmine aeg ühe kuju tabamiseks oli 6,08 sek., temale järgnes Tartumaa Malev 10,81 sek.

a) Rk. karikavõistluste tulemused malevate järgi.

1. Võru Malev, — nimekirjas kuulipildur. võistluspäeval — 55. Võistlustest osavõtjate arv — 55, protsent — 100. Laskmiseks kulutatud aegade summa — 1496,1; tabatud kujusid — 246; keskmine aeg ühe kuju tabamiseks — 6,08; edusekundid — 6; lõppkiirus — 0,08. Parim kuulipildur malevas — L u i v, Filip 2,44 s.

6. Harju malev, — nimekirjas kuulipildur. võistluspäeval — 27. Võistlustest osavõtjate arv — 22, protsent — 81. Laskmiseks kulutatud aegade summa — 1086,4; tabatud kujusid — 77; keskmine aeg ühe kuju tabamiseks — 14,11; edusekundid — 3; lõppkiirus 11,11. Parim kuulipildur malevas — K a s e n u r m, R. 6,04 s.

b. Rk. Karikavõistluste tulemused üksuste paremuse järjekorras.

1. Rk. komp. II r., Võrumaa Malevast; nimekirja kuulipildureid võistl. päeval — 18; võistlustest osavõtjate arv — 18, protsent — 100; laskmiseks kulutatud aegade summa — 410,0 sek.; tabatud kujusid — 83; keskmine aeg ühe kuju tabamiseks — 4,94; edusekundid — 6; lõppkiirus — 1,06. Parim kuulipildur üksuses — L u i v, Filip — 2,44 sek.

8. Keila komp. rk. rühm, Harju Malev; nimekirjas kuulipildureid võistl. päeval — 12; võistlustest osavõtjate arv — 10, protsent — 83; laskmiseks kulutatud aegade summa — 478,3 sek.; tabatud kujusid — 35; keskmine aeg ühe kuju tabamiseks — 13,67; edusekundid — 3; lõppkiirus — 10,67. Parim kuulipildur üksuses — V e d e r i k, Karl — 8,0 sek.

9. Rapla rk. üks. rhm., Harju Malev; nimekirjas kuulipildureid võistl. päeval — 15; võistlustest osavõtjate arv — 12, protsent — 80; laskmiseks kulutatud aegade summa — 608,1 sek.; tabatud kujusid — 42; keskmine aeg ühe kuju tabamiseks — 14,48; edusekundid — 3; lõppkiirus — 11,48. Parim kuulipildur üksuses — K a s e n u r m, Rud. — 6,04 sek.

c. Rk. karikavõistluste tulemused toimkondade järgi

1. Võru rk. komp. II rhm. 3. toimk., Võru Malev; võistlejate arv — 6; laskmiseks kulutatud aegade summa — 88,0 sek.; tabatud kujusid — 29; keskmine aeg kuju tabam. — 3,03 sek. Parim kuulipildur toimkonnas — Luiv, Filip — 2,44 sek.

25. Keila komp. rk. rühm, Harju Malev; võistlejate arv — 10; laskmiseks kulutatud aegade summa — 478,3 sek.; tabatud kujusid — 35; keskmine aeg ühe kuju tabam. — 13,67 sek. Parim kuulipildur toimkonnas — Vederik, Karl — 8,0 sek.

29. Rapla rk. ü. rhm., Harju Mal.; võistlejate arv — 12; laskmiseks kulutatud aegade summa — 608,1; tabatud kujusid — 42; keskmine aeg ühe kuju tabam. — 14,48 sek. Parim kuulipildur toimkonnas — Kasenurm, Rud. — 6,04 sek.

Väga häid tagajärgi (keskmine aeg ühe kuju tabamiseks alla 10 sek.) saavutati 15 toimkonna poolt, mis teeb välja 27% võistlustest osavõtnud toimkondade arvust; häid tagajärgi (10,1 — 15 sek.) — 15 toimkonda või 27%, rahuldavaid 9 toimkonda või 16% ja nõrku toimkondi 17 või 30%.

Nõrkade toimkondade % võistlustest osavõtnud toimkondade üldarvust on suur. Tuleb rohkem rõhku panna kuulipildurite tehnilisele ettevalmistamisele, et kaoks „kobamine“ kuulipildurite käsitamises.“

§ 3.

Avaldan teadmiseks Kaitseliidu ülema ksk. nr. 17 — 1938. a.:

„Avaldan 9. ja 10. aprillil 1938. a. Tartus peetud üleriikl. kaitseliidu raskejõustiku võistluste tagajärjed:

KREEKA-ROOMA MAADLUS.

I. Meisterklass.

1. Kärbeskaal.

I koht Looaru, Johannes — Harju Malev.

2. Sulgkaal.

I koht Sumil, Evald — Harju Malev.

3. Kergekaal.

II koht Männis, Aat — Harju Malev.

4. Kergekeskaal.

II koht Paumets, Juhan — Harju Malev.

5. Keskaal.

II koht Lõhmus, Artur — Harju Malev.

7. Raskekaal.

I koht Klaasen, Alfred — Harju Malev.

II. Edasijõudnute klass.

1. Kärbeskaal.

I koht Siimbach, Johannes — Harju Malev.

3. Kergekaal.

I koht Münt, Rudolf — Harju Malev.

II koht Härma, Egon — Harju Malev.

4. Kergekeskaal.

III koht Laanisto, Olev — Harju Malev.

5. Keskkaal

I koht Järve, Oskar — Harju Malev.

II koht Pihlakas, Martin — Harju Malev.

6. Poolraskekaal.

II koht Grünberg, Otto — Harju Malev.

III. Algajate klass.

4. Kergekeskaal.

II koht Telliskivi, Robert — Harju Malev.

6. Poolraskekaal.

III koht Aus, Helmut — Harju Malev.

7. Raskekaal.

II koht Tomingas, August — Harju Malev.

TÖSTMINE.

(kahe käega surumine, rebimine ja tõukamine).

I. Meisterklass.

2. Kergekaal.

I koht Lund, Erm — Harju Malev 280,0 kg.

II. Edasijõudnute klass.

3. Keskaal.

III koht Tedrekull, Rudolf — Harju Malev — 280,0 kg.

III. Algajate klass.

3. Poolraskekaal.

II koht Pärt, Teodor — Harju Malev 255,0 kg.

1. Kaitseliidu ülema rändauhinna parimale malevale Kreeka-Rooma maadluses võitis esimest korda Harju Malev 36 punktiga.

2. Harju Maavalitsuse rändauhinna parimale malevale tõstmiseks võitis jäädavalt Tartumaa Malev, tagajärjega 6552,5 kg.

KAITSELIIDU ÜLERIIKL. RASKEJÕUSTIKU VÕISTLUSTE MALEVATE PAREMUS.

a) Kreeka-Rooma maadluses.

1. Harju Malev — 36 punkti

2. Tartu Malev — 30 „

3. Järva Malev — 16 „

Kinnitan 1938. a. kaitseliidu meistriteks Kreeka-Rooma maadluses ja tõstmises alljärgnevad kaitseliitlased:

Kreeka-Rooma maadlus.

I Meisterklass:

1. Kärbeskaal — Looaru, Johannes Harju Malev

2. Sulgkaal — Sumil, Evald — Harju Malev.

7. Raskekaal — Klaasen, Alfred — Harju Malev.

II. Edasijõudnute klass:

1. Kärbeskaal — Siimbach, Joh. — Harju Mal.

3. Kergekaal — Münt, Rudolf — Harju Malev.

5. Keskaal — Järve, Oskar — Harju Malev.

Tõstmine.

(kahe käega surumine, kahe käega rebimine ja kahe käega tõukamine).

I Meisterklass:

2. Kergekaal — Lund, Erm; Harju Mal. 280,0 kg.

Kinnitan Kaitseliidu tõste rekordideks:

Kahe käega surumine.**Kergekaal.**

Meisterklass — 77,5 kg. — Lund, Erm; Harju Malev 1938. a.

Kahe käega rebimine.**Kergekaal.**

Meisterklass — 77,5 kg — Lund, Erm; Harju Malev 1938. a.

Kahe käega tõukamine.**Kergekaal.**

Meisterklass — 115,0 kg — Lund, Erm; Harju Malev 1938. a.

Kolme tõstega kogusumma.

(Kahe käega surumine, kahe käega rebimine ja kahe käega tõukamine).

Kergekaal.

Meisterklass — 280,0 kg — Lund, Erm; Harju Malev 1938. a.

Kahe viimase aasta jooksul on raskejõustiku alal malevates tublisti tööd tehtud, mille tulemuseks tuleb lugeda täiel määral õnnestunud möödunud Üleriikl. Kaitseliidu raskejõustiku võistlusi — 9. ja 10. aprillil s. a. Tartus. Vaatamata raskustele, eriti just maadlusmattide ja tõstekangide soetamisele, on hea tahtmine ka nendest küsimustest üle aidanud. Kodusel teel valmistatud abinõudega on üksused loonud võimalusi oma liikmeskonnale raskejõustiku harrastamiseks.

Minu tänu malevatele, nende allüksustele ja kogu Kaitseliidu raskejõustiklaste perele innuka töö eest."

§ 4.

Avaldan teadmiseks ja täitmiseks Kaitseliidu ülema ksk. Nr. 18 — 1938. a.:

„Kaitseliidu laskevõistlused ja nende määrused“ §§ 22, 65, 76, 86, 88, 92 ja 97 osaliselt kustutada ja asendada alljärgnevalt:

§ 22 p. 3a — kustutada ja asendada:

- a) lahingumärkide pihta laskmisel (arvestada järjekorras):
- kel on rohkem tabamusi kujus (kujudes);
  - kel on rohkem tabamusi suuremal kaugusel;
  - kel on suurem väljalastud silmade summa (kui lastakse ringidega lahingukujude pihta);
  - kel on rohkem kümneid, üheksaid, kaheksaid jne.

§ 65 lõik „Hindamine“ — kustutada ja asendada:

Hindamine: iga tabamus kujusse annab 10 punkti. Loetakse ainult puhtad tabamused, rikošette mitte.

Grupi paremus määratakse kõigi kümne mehe saavutuste kogusumma järgi.

§ 76 lõik „Tagajärgede hindamine“ — kustutada ja asendada:

Tagajärgede hindamine: võistlejat tule tagajärgede vaatlemises abistab vaatleja. Iga tabamus kujusse annab 10 punkti. Loetakse puhtad tabamused, rikošette mitte.

§ 86 lõik „Tagajärgede hinne“ — kustutada ja asendada:

Tagajärgede hinne: iga tabamus annab laskurile 10 punkti. Rikošette tabamuseks ei loeta.

§ 88 lõik „Hinne“ — kustutada ja asendada:

Hinne: iga tabamus annab 10 punkti. Rikošette tabamuseks ei loeta. Grupi paremus määratakse kõigi võistlejate kogusaavutuse järgi.

§ 92 lõik „Hinne“ — kustutada ja asendada:

Hinne: Iga tabamus annab 10 punkti. Rikošette ei loeta tabamuseks.

§ 97 lõik „Tagajärgede hinne“ — kustutada ja asendada:

Tagajärgede hinne: Iga tabamus annab 10 punkti. Rikošette ei loeta tabamuseks. Tõrkepadroneid ei asendata.

Käesoleva käskkirja § 1. toodud paremuste hindamiseks tulevad protokollida kõik tabamused järgmiselt:

— lahingkujudesse ringideta märgiga „X“ ja

— lahingkujudesse ringidega tabamuse väärtus, s. t. silmade arv mitmendasse ringi laskur tabas, näiteks „9“, „7“ jne.

Protokollide kokkuvõtetes tuleb näidata tabamuste üldarv ja saavutatud silmade summa.

Käesolevas käskkirjas avaldatud muudatused hakkavad maksma 1. maist 1938. a."

§ 5.

Nimetan ümber senise Neeme üksik luurerühma uue nimetusega **Rannaküla üksik luurerühm**, arvates 15. maist s. a.

Õieendus: ljh. nr. 38.

§ 6.

Vabastan elukoha muutmise tõttu E. Ilus'a Saku kompani pealiku ametkohalt, arvates 12. märtsist 1938. a.

Õieendus: ljh. nr. 13.

§ 7.

Avaldan härra E. Ilus'ale tänu tehtud töö eest Saku kompani juhtimisel.

§ 8.

Määrän Aleksander Buström'i Saku kompani pealikuks, arvates 12. märtsist s. a.

Õieendus: ljh. nr. 13.

§ 9.

Vabastan Aleksander Buström'i, Saku kompani pealikuks määramise puhul, sama kompani pealiku abi kohalt, arvates 12. märtsist s. a.

Õieendus: ljh. nr. 13.

§ 10.

Vabastan omal palvel Vladimir Tõnisberg'i Ellamaa üksik rühma pealiku ametkohalt, arvates 1. maist s. a.

Õieendus: ljh. nr. 13.

§ 11.

Avaldan härra V. Tõnisberg'ile tänu tehtud töö eest Ellamaa üksik rühma juhtimisel.

§ 12.

Määrän Vladimir Tõnisberg'i Nissi malevonna majanduspealikuks, arvates 1. maist s. a.
Õiendus: ljh. nr. 13.

§ 13.

Määrän Aleksander Orav'a Ellamaa üksik rühma pealikuks, arvates 1. maist s. a.
Õiendus: ljh. nr. 13.

§ 14.

Kuusalu piirkonna instruktor leitnant Alfred Kuuskla elab nüüd Hiiul — Maleva tän. nr. 23, krt. 4.

Õiendus: ljh. nr. 66.

§ 15.

Luban tervisparanduslisele puhkusele Järvakandi tehaste üksik rühma kl. A. Vaarik'u 15. maist kuni 15. novembrini s. a.

Õiendus: ljh. nr. 40.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 19.

Tallinnas, 29. märtsil 1938. a.

§ 1.

Korraldasin 1937. a. novembri- ja detsembri kuu del kontrollkogunemised allüksustes maleva van. instr. kapten A. Välja, instruktorite leitn. Aug. Jakobson'i, Karl Kerjan'i, A. Kuuskla ja arveametnik Ed. Erilane'se kaasabil.

1. Kurna üksik rühm.

Kontrollkogunemisel 23. novembril 1. a. Sausti koolimajas rühm ülesrivistatud. Üksuse pealikul kaitseliitlaste nimekiri alljaotuste järgi olemas. Raamatud ja kaustad puudulikult peetud — korda seada juhendite järgi ja piirkonna instr. esitada järelevaamiseks tema esimesel ringkäigul. Kontrollkogunemisele ilmus 80% koosseisust. Ilmumata jäivad, põhjused teadmata: Artov, Reesalu, Tikerpuu ja Uusvald.

Järelevaadatud relvadest hästi hooldatud 15, nõrgalt 2. Nõrgalt olivad neile väljaantud relvi hooldanud: G. Reesalu ja G. Tikerpuu, kelledele avaldan noomituse halvasti relva hooldamise eest. Puutumata tagavara padrunid olivad osalt hallitanud ja ühedele ja samadele meestele mitmesugust sorti välja antud. Rivi ja kaitseliitlaste esinemine rahuldav. Üldmulje — rahuldav.

2. Tuula üksik rühm.

Kontrollkogunemisel 24. nov. 1. a. Tuula koolimaja õuel rühm ülesrivistatud. Üksiku rühma pealikul oli üksuse nimekiri alajaotuse järgi, kassaraamat ja kassaraamatu dokumentide kaust korras.

Kuna üksus alles hiljuti organiseeriti, siis ei olnud teised raamatud ja kaustad veel sisse seatud.

Kontrollkogunemisele ilmus 81% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: Peanberg ja Herlenheim.

Ettenäidatud relvadest hooldatud hästi 16 ja rahuldavalt — 1.

Puutumata tagavara padrunid alal ja korras. Väljaantud varustus korras. Rivi ja esinemine hea. Üldmulje üksikust rühmast hea.

3. Klooga üksik rühm.

Kontrollkogunemisel 30. nov. Klooga- ja Käosalu koolimajades olivad üksiku rühma kaitseliitlased ülesrivistatud. Üksuse nimekiri ja kõik ettenähtud raamatud — kaustad olemas ja korras, väljaarvatud vähemad puudused, mis kohapeal saivad selgitatud.

Kontrollkogunemisele ilmus 70,2% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: Suurmees, Aibast, Alter, Teimann, Viisileht, Paalberg, Lillebrom, Lestlov, Ojala ja Peanberg.

Ettenähtud püssidest endises seisukorras ja hooldatud hästi 27, nõrgalt 6. Nõrgalt olivad hooldanud neile väljaantud relvi: E. Aibast, J. Hein, B. Kepler, E. Vitsmann, A. Niinemets ja J. Kopfeldt, kelledele avaldan noomituse hooletu relvaga ümberkäimise eest. Puutumata tagavara padrunid olemas ja korras. Väljaantud varustus korras. Rivi ja esinemine rahuldav. Üldmulje üksikust rühmast täiesti rahuldav.

4. Peningi kompani.

Kontrollkogunemisel 1. dets. 1. a. kompani kodu ruumes olivad kompani kaitseliitlased ülesrivistatud. Üksuse nimekiri alljaotuste järgi ja ettenähtud raamatud olemas ja korras, väljaarvatud kompani päevaraamat, mis möödunud aasta eest pidamata. Käesoleva aasta arved kausta õblemata ja puudub laekahoidja märkus kassaraamatusse sissekande kohta.

Kontrollkogunemisele ilmus 73,7% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: Klaudius, Mets, Söerde, Väljak ja Niinemets.

Ettenäidatud püssidest endises seisukorras ja hooldatud hästi 24, nõrgalt — 4. Nõrgalt olivad hooldanud neile väljaantud relvi: A. Lepikult, J. Puuväli, E. Kaljuvee ja J. Roosiks, kelledele avaldan noomituse relvaga hooletu ümberkäimise eest. Puutumata tagavara padrunid olemas ja korras. Väljaantud varustus korras. Rivi ja esinemine rahuldav. Üldmulje kompanist täiesti rahuldav.

5. Alavere kompani.

Kontrollkogunemisel 1. dets. 1. a. Alavere koolimajas olivad kompani kaitseliitlased ülesrivistatud. Kompani pealikul oli üksuse nimekiri alljaotuste järgi, asjaajamise- ja arvepidamise raamatud, mis ettenäidatud, olivad korras. Ei olnud ette näidata laskeraamatuid, päevaraamatuid ja vararaamatut. Ettenäitamata raamatud esitada instruktorile läbi vaatamiseks tema esimesel ringkäigul.

Kontrollkogunemisele ilmus 63% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata A. Rohula, J. Erdfeldt, A. Mill, U. Luts, K. Vahi, J. Piirsalu, K. Sitsi, A. Sitsi, J. Papp ja A. Söber.

Ettenäidatud püssidest hooldatud hästi 16, rahuldavalt — 6 ja nõrgalt — 3. Nõrgalt olivad hooldanud neile väljaantud relvi: Ed. Bokmann, E. Kõlu ja E. Kusmik, kelledele avaldan noomituse neile usaldatud relvaga hooletult ümberkäimise eest. Puutumata tagavara padrunid olemas ja korras. Väljaantud varustus korras. Riviline külg ja esinemine rahuldav. Üldmulje kompanist rahuldav, kui mitte arvesse võtta vähest osavõttu.

6. Triigi kompani.

Kontrollkogunemisel 2. dets. 1. a. Äksi meiereis ja Ardu koolimajas kompani kaitseliitlased ülesrivistatud. Kompani pealik näitas ette kassaraamatu, kassaraamatu tõendava dokumentide kausta, üksuse päevaraamatu, kompani meeskonna nimekirja ja erasummade eest muretsetud inventari raamatu, mis olivad korras. Ettenäitamata: vararaamat, vararaamatu tõendavate dokumentide kaust, laskeraamatud. Ettenäitamata raamatud esitada piirkonna instruktorile järelvaatamiseks tema järgneval ringkäigul.

Kontrollkogunemisele ilmus 72% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: Mätlik, Marvits, Arnefeldt, Peeba, Reimi, Tõnus, O. Teevert, A. Tõnus, Vellemaa, Öunapuu.

Ettenäidatud relvadest hooldatud hästi 26, rahuldavalt — 7 ja nõrgalt — 3. Nõrgalt olivad neile väljaantud relvi hooldanud: Kristal, H. Kristal ja A. Sumla, kelledele avaldan noomituse neile väljaantud relvadega lohakalt ümberkäimise eest. Puutumata tagavara padrunid ja varustus korras. Riviline külg ja esinemine korralik. Üldmulje kompanist rahuldav.

7. Juuru kompani.

Kontrollkogunemisel 3. dets. 1. a. Juuru al. seltsimajas kompani kaitseliitlased ülesrivistatud. Kompani pealik näitas ette kompani nimekirja alljaotuste järgi ja kõik ettenähtud asjaajamise-arvepidamise raamatud ja kaustad, kusjuures selgus: kõik paberid ei olnud kaustadesse sisseömmeldud; protokolliraamatu ja lauajuhendi lehed nummerdamata ja lehtede arv tõestamata; laskeraamatus aasta jooksul äratarvitatud laskemoona kohta kokkuvõtted tegevata.

Kontrollkogunemisele ilmus 71,4% koosseisust. Ilmumata jäivad puudumise põhjuseid teatamata: Ed. Mändsoo, Joh. Vahtra, E. Veinberg, A. Tõnsing, V. Raudsepp ja E. Tubarik.

Ettenäidatud püssid olivad kõik hästi hooldatud, mille eest komp. pealikule, kõigile rühma pealikele, laskejuhatajatele, jaopealikele ja meestele kiitust avaldan. Puutumata tagavara padrunid ja väljaantud varustus olemas ja korras. Riviline külg ja esinemine täitsa rahuldav. Kuigi osavõtjate % väike ja vähemad puudused asjaajamises, jäi kompanist ja tema tööst-tegevusest üldkokkuvõttes hea mulje.

8. Jõeletme kompani.

Kontrollkogunemisel 4. dets. 1. a. Jõeletme koolimajas kompani kaitseliitlased ülesrivistatud. Kompani pealik näitas ette kompani nimekirja, kassaraamatu, kv. raamatu, kassaraamatu tõendavate dokumentide kausta, vararaamatu ja protokolliraamatu,

kus esinesid vähemad puudused. Ettenäitamata jäivad: erasummadest muretsetud inventari raamat, laskeraamatud, päevaraamatud ja kv kaustad, mis sugused piirkonna instruktorile esitada järelvaatamiseks tema esimesel ringkäigul.

Kontrollkogunemisele ilmus 62% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: V. Härt, A. Nõu, V. Sepp, H. Puusepp ja V. Jussi, E. Remmelt, V. Triisberg ja V. Roopere.

Ettenäidatud püssidest hooldatud hästi 17, rahuldavalt — 11 ja nõrgalt — 4. Nõrgalt hooldanud neile väljaantud relvi: E. Jaksen, A. Ilma, O. Sepp, A. Seppam, kelledele avaldan noomituse neile usaldatud relvadega hooletu ümberkäimise eest. Puutumata tagavara padrunid ja varustus korras. 8 kaitseliitlasele puudusivad liikmekaardid. Riviline külg ja esinemine korralik. Üldmulje kompanist rahuldav, kui mitte arvesse võtta vähest osavõttu. Vähe osavõtt oli tingitud asjaolust, et Jägala Puupapi vabriku juhatus ei võimaldanud kaitseliitl. vabr. tööliste kontrollkogunemisest osa võtta.

9. Kodasoo kompani.

Kontrollkogunemisel 4. dets. 1. a. Kodasoo koolimajas kompani ülesrivistatud. Kompani pealik näitas ette kompani nimekirja ja kõik ettenähtud raamatud ja kaustad, peale vararaamatu, mis olivad korras. Vararaamat esitada piirkonna instruktorile läbivaatamiseks tema esimesel ringkäigul.

Kontrollkogunemisele ilmus 74,5% koosseisust. Puudujate kohta pealik kandis ette vabandavad puudumise põhjused.

Ettenäidatud püssidest hooldatud hästi — 19, rahuldavalt — 13 ja nõrgalt — 3. Nõrgalt relvi hooldanud A. Ernesaks, J. Haavel ja J. Remmel, kelledele avaldan noomituse neile usaldatud relvaga hooletu ümberkäimise eest.

Väljaantud laskemoon ja varustus korras. Riviline külg ja esinemine täiesti rahuldav, samuti ka üldmulje kompanist.

10. Saku kompani.

Kontrollkogunemisel 5. dets. 1. a. kompani kl. kodu ruumes ja vallamajas ülesrivistatud. Kompani pealik näitas ette kompani nimekirja alljaotuste järgi ja kõik ettenähtud asjaajamise-arvepidamise raamatud ja kaustad, mis olivad eeskujulikult korras. Kontrollkogunemisele ilmus 66% koosseisust — Saku as. rühmast 74% ja valla rühmast — 54%. Vähe osavõtt oli tingitud asjaolust, et Saku vabriku juhatus ei vabastanud neid kaitseliitlasi, kes teenivad vabrikus. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: O. Salm, E. Hoppi, J. Aarpuu, M. Triimann, R. Kiiwet, R. Sihver, A. Roster ja A. Altov.

Ettenäidatud püssidest hooldatud hästi 34, rahuldavalt — 10 ja nõrgalt — 5. Nõrgalt olivad neile väljaantud relvi hooldanud: H. Leppik, E. Velleste, J. Jakstein, A. Prommik ja J. Ibus, kelledele avaldan noomituse neile usaldatud relvadega hooletult ümberkäimise eest. Väljaantud laskemoon ja varustus korras. Riviline külg ja esinemine rahuldav. Üldkokkuvõttes — asjaajamine hea, riviline külg rahuldav, kui mitte arvesse võtta vähest osavõttu.

11. Paldiski kompani.

Kontrollkogunemisel 8. dets. l. a. kompani kaitse-liitlased oma kodu ruumides ülesrivistatud. Kompani pealik näitas ette kompani nimekirja alljaotuste järgi ja arvepidamise-asjaajamise raamatud ja kaustad, mis olivad korras.

Kontrollkogunemisele ilmus 72% koosseisust. Ilmumata jäivad, puudumise põhjuseid teatamata: A. Kelner, G. Altorf ja V. Männik.

Ettenäidatud püssidest hooldatud hästi ja rahuldavalt — 29, nõrgalt — 4. Nõrgalt olivad neile väljaantud relvi hooldanud: A. Burm, A. Randla, A. Preimann ja J. Kleesment, kelledele avaldan noomituuse neile usaldatud relvadega hooletult ümberkäimise eest.

Väljaantud laskemoon ja varustus korras. Riviline külg täiesti rahuldav, samuti ka üldmulje kompanist.

Üldkokkuvõte.

1. Põhjuseta puudumine õppustelt ja kogunemistelt on lubamatu. Kõigile põhjuseta puudujale, kes käesolevas käskkirjas nimetatud, tuletan meelde nende kohustusi antud vandetootuse ja kaitseliidu kodukorra alusel — esimesel järgneval põhjuseta puudumisel vastavatel üksuste pealikutel esitada kõik nimetatud kaitsele. nimekirjast kustutamiseks.

2. Osavõtjate % on väike. Eesmärgiks on — kontrollkogunemistest ja õppustest võtku osa 100%. Kui aga keegi kaitseliitlane vabandavil põhjuseil ei peaks saama osa võtta ettenähtud õppustest või kogunemisest, siis sellest aegsasti teatada üksuse pealikele kirjalikult või suusõnal.

3. Kontrollkogunemisel ilmsiks tulnud puudused üksuste pealikutel kõrvaldada 1. maiks s. a.

4. Erilist rõhku panna relvade hoolekandele. Kõigil instruktoritel ja kõigil pealikutel, alates jaopealikust; laskejuhatajatel meestega kokkupuutumisel alati järele vaadata nende relvad. Kõigil kaitseliitlastel hoolitseda, et relv oleks alati hoolega puhastatud ja hästi õlitatud.

5. Neis üksustes, kus osavõtjate % alla 75, piirkonna instr. korraldada puudujale täiendav kontrollkogunemine.

Vaatamata puudustele, on üksuste pealikud palju tööd teinud ja kaitseliitlased neile ettenähtud kohused täitnud.

Täna kõiki pealikuid ja malevlasi, kes ilmusid kontrollkogunemisele ja kes alati täitnud oma kohuseid, näidates head tahet ja kohusetunnet Kaitseliidu töö-tegevuse vastu.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 25.

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Vabastan ametkohtadelt:

N a b a l a üks. rhm.: Raimond Velleste — üks. rhm. pealiku abi kohalt, arvates 31. märtsist s. a.

K e h t n a kompanis: Gustav Sakkeus — komp. sekretäri kohalt, arvates 13. apr. s. a.

K e r n u üks. rhm.: Ants Abram — propaganda pealiku kohalt, arvates 13. apr. s. a.

R a a s i k u komp.: Voldemar Karu — õppepealiku kohalt; Raimund Karing — I rühma pealiku kohalt; Voldemar Karu — I rühma pealiku abi kohalt; Oskar Mugamäe — I rühma 2. jao pealiku kohalt; August Vahar — I rühma 3. jao pealiku abi kohalt; Arvo Metsa — II rühma plk. abi ja laskejuhataja abi kohalt, kõik arvates 3. apr. s. a.

H a g e r i komp.: Arno Nurmoja — komp. sekretäri kohalt; Voldemar Uudam — III rühma plk. kohalt; Ferd. Sommer — III rühma plk. abi kohalt, kõik arvates 15. apr. s. a.

N i s s i malevk.: J. Terasmaa — malevk. propagandapealiku kohalt, arvates 3. maist s. a.

S t a a b i kompanis: August Lustipur — relvurpealiku kohalt; Evo Meere — I rühma pealiku kohalt; Gerhard Mäesalu — sanitaarpealiku kohalt; Ernst Teetsov — õppepealiku kohalt; Leho Isak — komp. sekretäri kohalt; Erik Uutma — I rühma 2. jao pealiku kohalt; Villem Kütt — sanitarjao pealiku kohalt, kõik arvates 1. apr. s. a.

K a i u kompanis: Joh. Kõtsini — komp. õppepealiku kohalt, arvates 1. maist s. a.

§ 2.

Kinnitan ametkohtadele:

K e h r a kompanis: Karl Uus — rühma pealikuks; Herbert Päss — rühma pealikuks; Leo Matt — propaganda pealikuks; Rob. Saarlo — spordi pealikuks; August Lauriste — relvurpealikuks; Karl Vainola — komp. veltveebliks, kõik arvates 1. maist 1938. a.

K e i l a malevk.: Adonis Neemre — malevk. vaikulikuks, arvates 1. maist s. a.

K a i u komp.: E. Purre — komp. õppepealikuks, arvates 1. maist s. a.

P a l d i s k i komp.: Johannes Odres — komp. pealiku abiks ja majanduspealikuks; Elmar Toomalu — kompani varahoidjaks ja sekretäriks; Dr. Paul Studemeister — komp. sanitarpealikuks; Adonis Neemre — propagandapealikuks; Karl Kukk (noorem) — komp. relvurpealikuks; Al-der Kajandi — spordipealikuks; Aug. Viik — õppepealikuks; Johannes Sampu — I rühma pealikuks; Evald Rebane — I rühma pealiku abiks; Valfrid Türk — 1. jao pealikuks; Albert Idarand — 1. jao pealiku abiks; Heinrich Puumann — 2. jao pealikuks; Heinrich Trikk — 1. jao pealiku abiks; Alfred Tamm — 3. jao pealikuks; Alfred Adermann — 3. jao pealiku abiks; August Kirsell — 4. jao pealikuks ja Jaan Jaama — 4. jao pealiku abiks, kõik arvates 1. maist s. a.

K u i m e t s a üks. rhm.: Harald Gönner — laskejuhataja abiks, arvates 8. maist s. a.

J u u r u üks. ratsa k-dos: Eduard Härm — ratsa k-do sekretäriks ja Emil Jüriväli — propaganda pealikuks, mõlemad arvates 10. maist s. a.

S t a a b i kompanis: Edmund Must — komp. õppepealikuks; Leho Isak — I rühma pealiku k. t.; Erik Uutma — komp. sekretäriks; Villem Kütt — sanitarpealikuks; Bruno Varatalu — I rühma pealiku abiks; Konst. Jürgenson — I rühma 1. jao pealiku abiks; Ferd. Saar — I rühma 2. jao pealikuks;

Rudolf Münt — I rühma 2. jaopealiku abiks; Villiam Tõnisson — I rühma 1. jaopealiku abiks, kõik arvates 1. aprillist s. a.

L o k s a rajoonis: Rudolf Palts — divisjoni sekretäriks, arvates 22. apr. s. a.

V a r b o l a üks. rhm.: Johan Jürgens — üks. rhm. sekretäriks; Johannes Treumann — sanitarpealikuks; Artur Vahter — varahoidjaks ja relvurpealiku k. t., kõik arvates 1. maist s. a.

H a g e r i komp.: Arno Nurmoja — komp. propagandapealikuks; Eduard Roovet — komp. sekretäriks; Rud. Nimmerfeldt — I rühma pealikuks; Vold. Uudam — I rühma plk. abiks; Ferd. Sommer — III rühma pealikuks; Juh. Reidma — III rühma plk. abiks, kõik arvates 15. apr. s. a.

K l o o g a üks. rhm.: Johan Sorro — üks. rhm. propagandapealikuks, arvates 20. apr. s. a.

S a k u komp.: Martin Ludvig — kompani sekretäriks, arvates 1. apr. s. a.

R a a s i k u komp.: Raimond Karing — komp. õppepealikuks; Voldemar Karu — I rühma pealikuks; Oskar Mugamäe — I rhm. pealiku abiks; August Vahar — I rühma 2. jaopealikuks; Karl Abe — II rhm. plk. abiks, kõik arvates 13. apr. s. a.

K e h t n a komp.: Edgar Tõnus — komp. sekretäriks, arvates 13. apr. s. a.

A l a v e r e komp.: E. Arro — komp. vara- ja relvurpealikuks, arvates 1. maist s. a.

N a b a l a üks. rhm.: Leo Jaanus — üks. rhm. pealiku abiks; August Aruaas — sekretäriks; Taavet Praks — relvurpealikuks; Hugo Tuisk — sanitarpealikuks; Ferd. Mäe — varahoidjaks ja spordi-pealikuks; Gustav Viirsalu — laskejuhatajaks; August Toajaak — 1. jaopealikuks, August Sagris — temale abiks; Jaan Kressel — 2. jaopealikuks, Eduard Kutsar — temale abiks; Taavet Luhaväli — 3. jaopealikuks, Johannes Reinmann — temale abiks; Johannes Põldsalu — 4. jaopealikuks, Johannes Kivisalu — temale abiks, kõik arvates 1. apr. s. a.

K e r n u üks. rhm.: Riivo Talgre — propaganda-pealikuks, arvates 13. apr. s. a.

K u i m e t s a üks. rhm.: Arnold Kruus — rühma sekretäriks; Anton Kruusimägi — rühma propagandapealikuks, mõlemad arvates 11. apr. s. a.

N e e m e üks. luurer.: Evald Viikmaa — rühma sekretäriks, arvates 1. apr. s. a.

1. p a a t: A. Meemesto — paadi pealik, Valter Rimmelt — paadi pealiku abi, Eerik Rammo — signalist, Edgar Jüripere — mootorist.

2. p a a t: Evald Rimmelt — paadi pealik, Eduard Kalju — paadi plk. abi, Peeter Rõom — signalist, Richard Sukamägi — mootorist.

3. p a a t: Karl Lainevooll — paadi pealik, Aarno Voog — paadi plk. abi, Leonhard Paemurd — signalist, Tõnis Leiter — mootorist.

4. p a a t: Evald Viikmaa — paadi pealik, Arved Knuut — paadi plk. abi, Al-der Rahu — signalist, Arnold Rimmelt — mootorist.

S i d e p o s t: Richard Lambot — posti pealik, Johannes Hiio — plk. abi, Martin Karjus, Joh. Kiil ja Karl Laagerküll — signalistid, kõik arvates 13. apr. s. a.

§ 3.

Alljärgnevad kaitseliitlased on muutnud oma ees- ja perekonnanime, milline muudatus teha kõikides nimekirjades:

- 1) Johannes Einberg — **Pärnamägi** — Tuula ü. r.
- 2) Eduard Gutmann — **Marend** — Tuula üks. rhm.
- 3) Priidik Linke — **Laanemets** — Tuula üks. rhm.
- 4) Johannes Kasberg — **Vahtra** — Juuru komp.
- 5) Teodor Leikop — **Leintalu** — Juuru komp.
- 6) Jaan Vuusmann — **Siniallik** — Juuru komp.
- 7) Hans Tutt — **Ants Tutt** — Juuru komp.
- 8) Arnold Elbrecht — **Edussaar** — Staabi komp.
- 9) Artur Jablakov — **Sinivee** — Kudasoo ü. merer.
- 10) Heinrich Haumann — **Heinsalu** — Paldiski k.
- 11) Martin Kappet — **Kallemets** — Varbola ü. rhm.
- 12) Vold. Abrelthal — **Avatare** — Kudasoo ü. rhm.
- 13) Heinrich Kalda — **Henn Kalda** — Riisipere k.

§ 4.

Viin üle üksusest — üksusesse:

- 1) Paul Lutter'i — Anija kompanist — Kehra kompanisse, arvates 13. apr. s. a.
- 2) Leopold Matt'u — Anija kompanist — Kehra kompanisse, arvates 13. apr. s. a.
- 3) Vold. Kalep'i — Kuimetsa üks. rühmast — Kehra kompanisse, arvates 8. maist s. a.
- 4) Adonis Neemre — Pääsküla-Tänasilma üks. rhm. (toetavliige) — Paldiski kompanisse (tegevliikmeks), arvates 29. apr. s. a.

§ 5.

Alljärgnevad tegevliikmed lugeda toetajaiksliik-meiks:

- 1) **K a i u** komp.: Harry Jürima — arvates 1. apr. s. a.
- 2) **R a p l a** rk. üks. rhm.: A. Nurmis — arvates 4. apr. s. a.
- 3) **K e h t n a** komp.: Johannes Salm — arvates 13. apr. s. a.
- 4) **J u u r u** komp.: Eduard Mändsoo ja Patrick Stackelberg — mõlemad arvates 1. maist s. a.
- 5) **R a p l a** komp.: Gustav Pohla ja August Taim — mõlemad arvates 26. apr. s. a.
- 6) **K o h i l a** paberivabr. üks. rhm.: Johannes Vassermann — arvates 1. apr. s. a.

§ 6.

Alljärgnevad toetajaliikmed lugeda tegevliik-meiks:

- 1) **K o h i l a** paberivabr. üks. rhm.: Osvald Jõe — arvates 1. apr. s. a.
- 2) **P e n i n g i** komp.: Hans Nahkur ja Osvald Oper — mõlemad arvates 1. maist s. a.
- 3) **K u i v a j õ e** üks. suusk-rattur rhm.: Gustav Teppann — arvates 1. apr. s. a.

§ 7.

Harju Maleva koosseisust lugeda l a h k u n u k s alljärgnevad kaitseliitlased:

I r u kompanist: Oskar Roostalu — sv. teenistusse mineku tõttu, arvates 1. märtsist s. a.; Juhan Urvik ja Kaunileid Urvik — mõlemad omal soovil, arvates 1. apr. s. a.

T u u l a üks. rhm.: Friedrich Laube — surma puhul, arvates 1936. a.

Juuru komp.: Gustav Koov ja Heinrich Kreisberg — mõlemad sv. teenistusse mineku tõttu, arvates 1. märtsist s. a. Ralf Vechterstein — omal soovil, arvates 1. jaan. 1932. a.

Vihterpalu üks. rhm.: August Tõnisson — omal soovil, arvates 1. maist s. a. ja Ahto Liiner — omal soovil, arvates 1. maist s. a.

Raasiku komp. (toetavliikmed): Richard Siiban, Erich Poobul, Gustav Roop ja Albert Turvas — kõik arvates 1. apr. s. a.

Saku kompanist: Alfred Kägo — elukoha muutmise tõttu ja Gustav Orav — sv. teenistusse mineku tõttu, arvates 1. apr. s. a.

Leesi üks. merer.: Oskar Tammiko — omal soovil, arvates 1. apr. s. a.

Kloostri kompanist: Rudolf Liivamaa ja Veljo Pikkaro — mõlemad teenistuse huvides; Aarne Luide — elukoha muutmise tõttu; Arnold Rõõm — sv. teen. mineku tõttu, kõik arvates 1. märtsist s. a.

Järvakandi tehaste üks. rhm.: Karl Tõnisman — omal soovil, arvates 1. apr. s. a.

Ingliste üks. rhm.: Elmar Reinumägi — elukoha muutmise tõttu ja Johannes Meerits (toetajaliige) — oma kohuste hooletu täitmise tõttu, mõlemad arvates 24. apr. s. a.

Alavere komp.: Karl Kiviloo — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. maist s. a.

Lohu üks. rhm.: Al-der Mesila — elukoha muutmise tõttu, arvates 14. apr. s. a.

Triigi komp.: Harald Marvits — elukoha muutmise tõttu, arvates 14. apr. s. a.

Ravila komp.: Osvald Jõgi — elukoha muutmise tõttu, arvates 5. apr. s. a.

§ 8.

Laskurliidu erimeistri kutses kinnitatud Staabi kompani kl. R. Pehka ja K. Tamm lugeda kaitseliidu eriküttideks, arvates 12. maist 1938. a.

Õiendus: ljh. nr. 27.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 29.

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Harju Maleva koosseisu lugeda vastuvõetuks alljärgnevad kodanikud:

Neeme üks. luurer.: Richard Lambot ja Arnold Remmel — mõlemad arvates 10. maist s. a.

Leesi üks. merer.: Aadu Pirk — arvates 1. aprillist s. a.

Raasiku komp.: Alfred Tooming ja Voldemar Kivimägi — mõlemad arvates 1. aprillist s. a.

Aruküla üks. rhm.: Artor Pappel — arvates 10. maist s. a.

Peningi kompanisse: Evald Kotkas ja Martin Kala — mõlemad arvates 26. apr. s. a.

Kehera kompanisse: Endel Jukk, Arnold Kilk, Leopold Remmel, Jaan Salu, Juhan Parts, Martin Talu, Joh. Kübarsepp, Karl Uettoa, Karl Uus, Egon Enoch ja Rudolf Veschioja, kõik arvates 6. apr. s. a.

Juuru kompanisse: Voldemar Roosimägi,

Ernst Veinberg, Evald Salumäe, Arthur Liblikas, Jaan Vaikjärv — kõik arvates 1. apr. s. a.

Juuru üks. ratsa k-dosse: Paul Vainu, toetavliikmeks — Eduard Härm — arvates 10. maist 1938. a.

Rävala mlvk. üldrühma: Al-der Tamm — arvates 10. maist s. a.

Kurna üks. rhm.: Hans Parve — arvates 1. apr. s. a.

Rae üks. rühma: Jaan Lant, Gustav Uus, Valter Hio ja Osvald Päev — kõik arvates 10. maist s. a. Evald Salk — arvates samast ajast.

Nõva üks. rühma: Edgar Haidlo, August Targama ja August Kõrgemägi — kõik arvates 1. apr. 1938. a.

Kloostri kompanisse: Erich Himberg, Evald Väärt, Enno Pinge, Oskar Kivila ja Harald Pikkpõld — kõik arvates 1. apr. s. a.

Vihterpalu üks. rhm.: Robert Tõnisson, Oskar Küber — mõlemad arvates 10. maist s. a.

Kehtna kompanisse: Jaan Tedre, Edgar Mahoni, Herman Johanson — kõik arvates 26. apr. s. a.

Rapla rk. üks. rühma: Arnold Tulp, arvates 10. maist s. a.

Hageri kompanisse: Lembit Heinaru — arvates 10. maist s. a.

Ellamaa üks. rühma: Al-der Orav — arvates 5. märtsist s. a.

Klooga üks. rühma: Gustav Toomsalu, Johannes Laast, Richard Lemming, Oskar Toomsalu, Rudolf Hein — kõik arvates 20. apr. s. a.

Tuula üks. rhm.: Voldemar Kirsipuu — arvates 1. apr. s. a. Voldemar Puhm, Alfred Puhm, Rudolf-August Pruljan ja Rudolf Viisitamm — kõik arvates 10. maist s. a.

Paldiski kompanisse: Elmar Toomsalu ja Olev Sillamaa — mõlemad arvates 10. maist s. a.

Loksa üks. merer.: Rudolf Palts — arvates 22. apr. s. a.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 27.

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks, et Riigihoidja ksk. Nr. 28 ja 40 — 24. veebr. 1938. a. põhjal on annetatud teenetemärgid Eesti riigile ja rahvale osutatud teenete tunnustuseks alljärgnevatele Harju Maleva kaitseliitlastele:

1. Pealik Enn Heinaru'le — Rävala maleva pealik — Valgetähe III kl. teenetemärk.
2. Pealik Olev Piirsalu'le — Maleva sidepealik — Valgetähe IV kl. teenetemärk.
3. Malevlane Jaan Koppel'ile — Rävala malevkonna üldrühmast — Valgetähe IV kl. teenetemärk.
4. Pealik Karl Lepik'ule — Rävala malevk. sekretär — Valgetähe V kl. teenetemärk.

Õiendus: ljh. Nr. 48.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 26.

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Vabastan Voldemar Kulasalu, tema omal palvel, Maleva Staabi II j. kirjutaja ametkohalt, arvates 1. maist s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 45.

§ 2.

Võtan teenistusse Maleva Staabi II j. kirjutaja ametikohale Eduard Tiik'i, arvates 1. maist s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 52.

§ 3.

Võtan Maleva Staabi teenistusse ajutise tööjõuna Helmi Kas'ki, arvates 20. aprillist s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 311/37. a.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Maleva pealiku korraldused

I.

Kodanikud, kes astuvad kaitseliitu tegevliikmetena, annavad sooviavalduse lehel allkirja vormi muretsemiseks ühe aasta kestel. Seda kohustust aga mõned kaitseliitlased ei täida. Arusaamatuste ärahoidmiseks panen maksma tegevliikmete kohta järgmise korra, arvates 15. maist s. a.:

1. Kodanikud, kes avaldanud soovi Kaitseliitu tegevliikmeks astumiseks ja juhatuse poolt vastu võetud, kinnitatakse tegevliikme kandidaadiks.

2. Tegevliikme kandidaadid kinnitatakse tegevliikmeteks, kui nad muretsevad endile sooviavalduslehel tähendatud vormirietuse ühe aasta jooksul, millest vastava üksuse pealik teatab kirjalikult Maleva staapi;

3. Tegevliikme kandidaadid, kes ühe aasta jooksul pole muretsenud sooviavalduslehel ettenähtud vormirietust, loetakse lahkunuks vastava üksuse pealiku sellekohasel kirjalikul teadaandel.

II.

Mõnede üksuste ja Naiskodukaitse jaoskondade üld- ja esindajate kogude koosolekutel toimunud valimistel on ette tulnud, nagu protokollidest nähtub, et mõned juhatuse- ja revisjoni-komisjonide liikmed ja

liikmete kandidaadid ei ole mitte valitud liht-hääleteenamusega, nagu seda ette näeb põhikiri. Lihthääleteenamusega loetakse isik valituks, kui tema saab vähemalt ühe hääle üle poole kõigi hääleõiguslike koosolijate arvust. Ei saa valitav ettenähtud liht-hääleteenamust, tuleb valimisi uuesti teostada. See väärnähe tekkib harilikult seal, kus valitakse korraga mitu kandidaati ja suur enamus valijaist annavad hääled ühele-kahele isikule, aga valimisel on 5—6 isikut. Kui väärnähet teisiti kõrvaldada ei saa, tuleb ülesseatud kandidaate üksikult hääletada. Iga hääleõiguslik koosolekust osavõtja võib hääletada nii mitu korda, mitu isikut valitakse juhatusse, revisjoni-komisjoni või nimetatud organite kandidaatideks.

III.

Kaitseliidu ülema käskkirjaga 3. märtsist s. a. nr. 10 täitmiseks, mis avaldatud „Harjulases“ nr. 4 s. a. lehekülgedel nr. nr. 1—3, talitada järgmiselt:

1. Relvi võib välja anda nendele kaitseliitlastele, kes oskavad relva hooldada;

2. Üksustes pealikute käes hoitavaid relvi kontrollida üksuste pealikutel vähemalt iga kahe kuu tagant ja õppe-piirkonna instruktoril — vähemalt 2 korda aastas;

3. Suurema arvu püsside kogumisel üksuste pealikute juurde (üle 5 püssi) kui need kellelegi väljaandmisele ei tule, saata Maleva lattu korralikult puhastatult ja õlitatult. Relvi võib puhastada ainult „Kaalitõliga“, sest igasugused teised õlid võivad kaasa mõjuda relva roostesse minekuks;

4. Enne Kaitseliidu ülema käskkirjas ette nähtud tähtaega relva vintraua õones tekkinud roostejälgede ilmumist selgitada kohe peal selle põhjusi ja minule ettekanda tekkinud kahju kindlaks määramiseks ja sisse nõudmiseks;

5. Relva liigi kindlaks määramist teostada instruktõritel kontrollkogunemistel;

6. Katselaskmisi II liiki kuuluvate püssidega viia läbi instruktoritel relvaseppade juuresolekul. Kõlbmatuks osutunud relvade kohta koostada akt, millele alla kirjutavad instruktor, relvsepp ja üksuse pealik. Akt esitada minule.

7. Kui selgub, et raudade kuluvus on lohakusest, siis piirkonna instruktoril seda kohe kohapeal selgitada ja minule ette kanda;

8. Õppepiirkonna instruktoritel iga aasta 1. detsembriks esitada üldine aruanne relvade seisukorra kohta.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Õppeala.

Juunikuul korraldavad maleva instruktorid alljärgnevad õppused-tegevused:

I. VANEMA INSTRUKTORI ÕPPEPIIRKONNAS:**1. Võidupüha paraadiks ettevalmistamine.**

Rävala malevkonnas — korraldatakse Võidupüha paraadi ettevalmistamiseks õppusi allpool toodud aegadel ja kohtades:

Saku k., Saue k. ja Pääsküla-Tänasilmä ü. r. — 29. mail s. a. kell 1000, Jälgimäe as. kohal, Pärnu maanteel. Osavõtavad kõik nimetatud üksuste kaitseliitlased. Õppust korraldab Rävala malevk. õppepealik major K. Lind.

Iru komp. — 29. mail s. a. kell 1600, Iru linnusel. Osavõtavad kõik komp. kaitseliitlased. Õppust korraldab Rävala malevk. õppepealik major K. Lind.

Mõigu ü. r., Rae ü. r., Vaida ü. r. ja Nabala ü. r. — 29. mail s. a. kell 1000, Lehmja tammikus. Osavõtavad kõik nimetatud üksuste kaitseliitlased. Õppust korraldab van. instr. kapt. A. Välja.

2. Klassikatsed.

Saue k. — 19. juunil s. a. kell 1000, Saue komp. laskerajal. Osavõtavad kõik kaitseliitlased, kes nõuetavad klassi harjutused täitnud. (l. telef. 478-85/51-I).

Pääsküla - Tä n. ü. r. 26. juunil s. a. üksiku rühma laskerajal, kell 1000. Osavõtavad kõik kaitseliitlased, kes nõuetavad klassi harjutused täitnud (l. t. 478-85/63).

II. KUUSALU ÕPPEPIIRKOND.

Paraadiks ettevalmistuse õppepäev Kuusalu malev-konnale, Kuusalu alevis, 22. mail 1938. a.

1. Osa võtmine on kohustuslik kõigile Kuusalu malevkonna allüksuste kaitseliitlastele.

2. Riietus. Vormiriietusest olgu igal kaitseliitlasel:

1. müts,
2. pluus või kuub,
3. säärsaapa püksid,
4. säärsaapad ehk väikesed saapad sääresidemetega või pikkade sukkadega (sukad ja sidemed ühtluse mõttes allüksuste kaupa, kas kaitsevärvi või mustad).
5. Käeside.
6. Kompani ja üksiku rühma pealikutest ja neile vastavatest pealikutest alates kõrgemale pruunid kingad.

Need kl., kes muretsevad 23. juuniks s. a. vormi, võivad ilmuda õppepäevale kl. mütsi ja käesidemega.

3. Varustus. Igal kaitseliitlasel olgu püss ja vöörihm, kuna rühma pealikust alates kõrgemale on ilma relvata.

4. Õppepäeva algus. Õppepäev algab 22. mail 1938. a., kell 0800 ja lõpeb kell 1600 samal päeval. Üksuste kohale jõudmine Kuusalu malevkonna spordiplatsile peab sündima 22. mail s. a., kell 0750-ks. Kohale jõudmisel jääb iga üksus temale näidatud kohale kuni korralduseni.

5. Ettekanded. Kohale jõudmisel iga üksuse pealik esineb malevkonna pealikule ja esitab õppepäevale ilmunute nimekirja, kus ära tähendatud, kes vormis, ja puudujate puudumise põhjused.

6. Sanitaar-ala. Sanitaarpealikuks pealik K. Krausp, abiks igast jsk. kaks samariitlast ühes paunaga (kus paun olemas).

7. Toitlustamine. Lõunatoidu valmistab Kiiu jsk. Üldkorraldaja toidu valmistamise korraldamise alal Kiiu jsk. esinaine. Igal kaitseliitlasel kaasa võtta leiva lõunatoidu juurde.

8. Eeltööd. Kiiu üksiku rühma pealik J. Muru'l määrata 21. mail s. a. 4 meest kella 1700 komp. kodu juure õppepäeva eeltööde läbiviimiseks.

Meestel kaasa võtta 2 haamrit, naelu, 1 kirves ja 1 kang.

Kuusalu malevkonna õppepäeva üldtegevuskava.

0800—0930	Üksuste paigutamine kohtadele, hommikueine, ettevalmistamine õppusteks.
0930—1000	Õppepäeva avamine, avab Kolonel-leitnant K. Saar.
1000—1130	Jalaväe rivi.
1140—1220	Võidupuha paraadi läbiviimise korralduste selgitamine.
1220—1400	Lõuna ja ettevalmistus õppusteks.
1400—1520	Malevkonna paraadi proov.
1520—1600	Mängud, võistlused.
1600	Õppepäeva lõpp.

Paraadiks ettevalmistamise õppepäev Kose malevkonnale, Kose alevis 12. juunil 1938. a.

1. Osa võtmine on kohustuslik kõigile Kose malevkonna allüksuste kaitseliitlastele.

2. Riietus. Vormiriietusest olgu igal kaitseliitlasel:

1. müts,
2. pluus või kuub,
3. säärsaapa püksid,
4. säärsaapad või väikesed saapad sääresidemetega või pikkade sukkadega (sukad ja sidemed ühtluse mõttes allüksuste kaupa kas kaitsevärvi või mustad).

Need kaitseliitlased, kes muretsevad 23. juuniks, s. a. vormi, võivad ilmuda õppepäevale kl. mütsi ja käesidemega.

3. Varustus. Igal kaitseliitlasel olgu püss ja vöörihm, kuna rühma pealikust alates kõrgemale on ilma relvata.

4. Õppepäeva algus. Õppepäev algab 12. juunil 1938. a., kell 0800 ja lõpeb kell 1600 samal päeval. Üksuste kohale jõudmine Kose malevkonna spordiplatsile peab sündima 12. mail s. a. kell 0750-ks. Kohale jõudmisel jääb iga üksus temale näidatud kohale kuni korralduseni.

5. Ettekanded. Kohale jõudmisel iga üksuse plk. esineb malevkonna pealikule ja esitab õppepäevale ilmunute nimekirja, kus ära tähendatud, kes vormis ja puudujate puudumise põhjused.

6. Sanitaar-ala. Sanitaarpealikuks plk. J. Kaupmees, abideks igast jsk. kaks samariitlast ühes paunaga, kus see olemas.

7. Toitlustamine. Üldkorraldaja einelaua korraldamise alal Ravila jsk. esinaine. Einelaud tasuline.

8. Eeltööd. Ravila komp. plk. Jüris'el määrata 11. juunil s. a. 4 meest kella 1700 komp. kodu juure. Ühes võtta 2 haamert, naelu, 1 kirves ja 1 kang.

Kose malevkonna õppepäeva üldtegevuskava.

0800—0930	Üksuste paigutamine kohtadele, hommikueine, ettevalmistamine õppusteks.
0930—1000	Õppepäeva avamine. Avab kolonel-leitnant K. Saar.
1000—1130	Jalaväe rivi.
1140—1220	Võidupuha paraadi läbiviimise korralduste selgitamine.
1220—1400	Lõuna ja ettevalmistus õppusteks.
1400—1520	Malevkonna paraadi proov.
1520—1600	Mängud, võistlused.
1600	Õppepäeva lõpp.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Kehaline kasvatus.

Harjutuse päevad Harjumaa spordiinstruktor A. K u k k e juhatusel on:

16. mail	kell	1800	— Sakus,	3. „	„	2000	— Kaius,
17. „	„	1800	— Riiseperes,	8. „	„	1800	— Vasalemmas,
18. „	„	1800	— Laagris,	9. „	„	1800	— Kohilas,
19. „	„	1630	— Kohilas,	10. „	„	2000	— Turbas,
20. „	„	1700	— Pranglis,	13. „	„	1800	— Kehtnas,
22. „	„	1400	— Järvakandis,	14. „	„	1900	— Raasikul,
23. „	„	1800	— Raplas,	16. „	„	1800	— Hageris,
24. „	„	1700	— Hagudis,	17. „	„	2000	— Keilas,
25. „	„	1930	— Keilas,	20. „	„	1800	— Sakus,
27. „	„	1800	— Riisiperes,	21. „	„	1800	— Riisiperes,
29. „	„	1400	— Hagudis,	22. „	„	1700	— Hagudis,
30. „	„	1700	— Kiisal,	27. „	„	1800	— Kohilas,
31. „	„	1900	— Nabalas,	28. „	„	2000	— Turbas,
1. juunil	„	1800	— Paldiskis,	29. „	„	1800	— Kehras,
2. „	„	1800	— Keavas,	30. „	„	2000	— Keilas.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Allüksustepealikute korraldused.

HARJU MALEVA RÄVALA MALEVKONNA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 3.

9. mail 1938. a.

§ 1.

24. aprillil 1938. a. peeti malevkonna esinduskogu koosolek käskkirjas nr. 2 — 16. 03. 38. (Harjulane nr. 3 — 4. 04. 38.) avaldatud päevakorraga:

Esindajaid oli koosolekule ilmunud: üldrühmast 4, Staabi komp. — 6, Iru komp. — 4, Rae — 1, Kurna — 2, Saku — 4, Pääsküla — 3, Mõigu — 1, Saue — 2. Esinaiasi oli: Iru jsk., Nabala jsk., Pääsküla jsk. ja Saue jsk. Esindajad puudusid: Vaida ü. r., Nabala ü. r. ja esinaised — Rae jsk., Vaida jsk., Kurna jsk., Saku jsk. ja Mõigu jsk.

Palun üksuste pealikuid ja juhatusi võtta teadmiseks, et esindajate puudumine ei ole lubatud. Esinduskogu koosolek on küllalt tähtis, et iga üksus sellest osa võtaks, mispärast edaspidi tuleb juhatusel esindajate määramisel määratuile korraldus allkirja vastu teada anda. Mitteilmunute kohta aga võtta seisukoht K. L. kodukorra nõuete kohaselt.

Esindajate kogu otsustas:

1) kinnitada malevkonna tegevuse- ja kassaaruande, läbikäik Kr. 2472.04 ja saldo 01. 04. 38. Kr. 630.91.

2) kinnitada esitatud eelarve Kr. 2100.— suuruses summas ja tegevuskava. Malevkonna aastapäev koos lipu annetamisega korraldada 28. augustil 1938. a. Iru linnusel ja selleks päevaks välja tuua kõigist üksustest vähemalt 75% koosseisust;

3) võtta osa Võidupüha paraadist mitte vähem kui 70% kogu meeskonnast ja nõuda, et iga kaitseliitlane paneks ennast selleks ajaks vormi;

4) kell 12.15 — mil teatavaks said Vabariigi Presidendi valimise tulemused, saata Vabariigi President K. Päts'ile tervitustelegramm;

5) edaspidi kõikide õppustega, koosolekutega, pidudega ja muude üritustega alata täpselt kindlaks määratud kellaajal, loiid liikmed aga eemaldada kaitseliidust;

6) malevkonna juhatusse valiti Edesalu — üldrühmast; asemikkudeks Sams — Saue komp. ja Kristal — Pääsküla ü. r.;

7) revisjonikomisjoni valiti J. Tintse — malevkonna staabist, A. Roots — Mõigu ü. r. ja Kirsimägi — üldrühmast; asemikkudeks J. Lõoke ja Buström;

8) malevkonna lipu soetamisele lubasid jaoskondade esinaised kaasa aidata sel teel, et tasuvad lipu valmistamise kulud. Sarnasel korral loetakse lipp annetatuks malevkonnale jaoskondade poolt;

9) otsustati jääda eelmisel aastatel tehtud otsuse juurde ja tasuda malevkonnale iga aasta Kr. 10.— üksuse poolt toetuseks. See summa läheb auhindade muretsemiseks.

§ 2.

Teen teatavaks, et üksuste pealikute ühisel koosolekul 24. 04. 38. otsustati:

1) Võidupüha paraadi proovid pidada 29. 05. 38. kell 1000:

a) Jälgimäe-Teeristil Saue, Pääsküla ja Saku üksustele instr. kapt. Välja korraldusel;

b) Lehmja Tammikus Rae, Kurna, Nabala, Mõigu ja Vaida üksustele major Lind'i ja Kulusalu korraldusel ja

c) kell 1600 Iru linnusel Iru kompanile kapt. Välja korraldusel. Üksuste pealikutel tuleb määratud kohta ja kellaajaks tuua välja üksused terves koosseisus, püssidega padrunitaskuta; pealikud alates rühmapealikust kõrgemale on püssideta. Kellaajust pidada kinni täpselt.

2) Malevkonnast moodustada taktikaline pataljoni koosseisus: 2 jalgväe komp. ja siderühm. Pataljoni siderühmaks jääb Mõigu ü. r., pealikuks lipn. A. Roots ja asetäitjaks lipn. Mäesalu — staabi komp. I. komp. pealikuks on ltn. Edusaar — staabi komp., asetäitjaks ltn. Oja.

I rühma plk. lipn. Piho, aset. lipn. Saun — koosseis Nabala ü. r.;

II rühma plk. ltn. J. Lõoke, aset. lipn. Meere — koosseis Iru komp.;

III rühma plk. A. Põldmäe, aset. lipn. Vare — koosseis Rae ja Kurna ü. r.;

Üldrühma plk. lipn. Ojasoo — koosseisus Staabi komp.;

2. komp. plk. n.-ltn. Kristal, aset. n.-ltn. Tamm;

I rühma plk. A. Sams, aset. lipn. Piin — koosseis Saue komp.;

II rühma plk. lipn. Must, aset. lipn. Liigand — koosseis Saku ja Pääsküla ü. r.;

III rühma plk. lipn. Veinla, aset. n.-ltn. P. Rass — koosseis Vaida ü. r.;

Üldrühma plk. lipn. Sõerde.

Üksuste pealikutel määrata rühma ja jagude all-ohvitserid ja meeskonnad nimeliselt ning teatada sellest malevkonna staabile. Pataljoni pealikuks on major A. Kulasalu V. R. II/3, abiks major M. Kulasalu.

Taktikaline pataljon tegutseb ainult manöövrites ja taktikalistel õppustel. Muul ajal tegutsevad pataljoni koosseisu arvatud kaitseliitlased enda üksuste koosseisus. Iga rühma juurde määrata 1 hobune, hobusemees määrata võimalikult vanematest kaitseliitlastest. Iga kompanii juurde määrata 1 mees ja 2 hobust väliköögi jaoks järgmistest üksustest: 1. kompaniile — Iru kompaniist ja 2. kompaniile — Saue kompaniist.

3) Malevkonna laskemeistervõistlused pidada 24. juulil 1938. a. Tondi laskerajal, kuhu välja tuua kõik üksuste parimad laskurid. Lähem korraldus järgneb hiljem.

4) Malevkonna rivi- ja lahingväljaõppe võistlus pidada Iru 28. 08. 38. malevkonna aastapäeval.

5) Patrull- ja jagude lahingväljaõppe võistlus K. L. peastaabi määruse kohaselt pidada 15. ja 16. oktoobril Pääskülas.

6) Pataljoni pealikul korraldada pataljoni koosseisu arvatud ohvitseridele 13. novembril malevkonna staabis loeng taktikalise õppuse üle ja pataljoni 26. ja 27. novembril Saue-Pääsküla vahel taktikalise õppuse. Õppuse ulatuse määrab pataljoni pealik.

§ 3.

Teen teatavaks malevkonna lipu kirjelduse:

Lipu suurus on 150×100 sm. Vasakpoolne külg ühtub täpselt maleva lipu parempoolse küljega. Parempoolne külg on rukkilillesinine. Sinine värv tähistab malevkonna asetust mere ääres. Selle külje keskel asetseb malevkonna embleem — vanaaegse kindluse suletud värav, kaitstud otsaga allapoole pöördunud muistse eesti sõjamehe mõõgaga. Kindluse väravat ümbritseb altpoolt poolkaares tammelehtedest pärg.

Kindluse värav on embleemina võetud järgmistel kaalutlustel:

1) Rävalla malevkonna territoorium on suur osa muistsest Rävalla maakonnast, mis oma linnustega, eriti Iru linnusega, oli maa kaitsjaks mere poolt.

2) Rävalla malevkonna piires asuvad linnused on aastasadasid vapralt vastu pannud pealetungivatele vaenlastele. Vapraid võitlusi ja võite tähistab suletud värav; võitlusrelva — mõök ja võitlejate vapraid tegusid — pärg.

Poolkaares üleval embleemi kohal on malevkonna nimetus ja embleemi all malevkonna algaasta.

Lipu kätteandmine on malevkonna aastapäeval 28. 08. 38. Iru linnusel, millest võtavad osa üksused täies koosseisus.

§ 4.

Teen teatavaks malevkonna rinnamärgi kirjelduse:

Märgi suurus on 48×38 mm. Märk kujutab endast oksideeritud metallist pärga, mille peale on asetatud läikivast metallist mõök ja vanaaegse kindluse suletud värav.

Rinnamärk on mõeldud teenete hindamise margina ja annetatakse selleks eraldi väljatöötatud statuudi järgi malevkonna liikmetele ja ka teistele eriliste teenete eest.

§ 5.

Kõik üksused ei ole veel ära saatnud hindamis-lehed 100 pk. võistluse määruste kohaselt, mida palun teha. Samuti palun kõik tähtajalised ja K. L. kodukorras ette nähtud tähtajalised tööd teha õigeaegselt, kuna igasugune viivitus raskendab asjaajamist ja mõjub üksuste hindamisel hindamistagajärjedele.

§ 6.

Malevkonna revisjonikomisjon valis enda hulgast esimeheks plk. J. Tintse, ametkoht Tallinna Linna Revisjoni Amet.

§ 7.

Malevkonna laekahoidja on endiselt A. Uudna, ametkoht Tallinna Linnapangas, kellega õiendada rahalised arved. Malevkonna jooksev arve on Põllumeeste Keskpangas nr. 1430, kuhu võib ka sissemak-susid teha.

§ 8.

Malevkond pühitseb tänava oma 20. sünnipäeva (esimesed kaitseliidu osad on moodustatud 1918. a.). Sellepärast on tähtis, et see päev, mis on ühtlasi ka malevkonna lipupäev, kujuneks malevkonna suur-päevaks. Päeva heaks kordaminekuks palun igati kaasa aidata kõigil üksustel. Pidustuste üksikasja-liku kava avaldan hiljem.

§ 9.

Palun üksuste pealikuid ära tuua rändauhinnad hiljemalt 1. juuliks 1938. a., varustades need vastavate pealkirjadega.

§ 10.

Malevkonna aastapäeva pühitsemisel määran sise-korra pealikuks Mõigu ü. r. pealiku lipn. A. Roots'i ja abiks n.-ltn. P. Rass'i. Korrapidajaks üksuses on Mõigu ü. r. terves koosseisus.

§ 11.

K. L. kodukorra § 376. alusel määratud malevkonna lippuriks üheks aastaks üldrühmast pealiku Jaan Koppel'i. 2. lipu-assistenti määrata Staabi kompani pealikul ja minule teatada.

§ 392. alusel määratud lipurühmaks Pääsküla ü. r., pealiku n.-ltn. Kristali juhtimisel.

§ 12.

Malevkonna aastapäeval korraldatakse loterii-allegri ja väärtasjade loterii malevkonna varahoidja Roosma juhatusel.

Toitlustamist väliköögist korraldab malevkonna jaoskond esinase Kirsimägi juhtimisel. Einelaua korraldab Iru jaoskond esinase Tominga juhtimisel.

Vaimuliku talituse peab malevkonna vaimulik praost Aunver.

§ 13.

Teen teatavaks, et pärast 15. juulit k. a. algavad komisjonid võistluste hindamist, mispärast 100 pk võistluste andmed palun ära saata malevkonnale hiljemalt selleks päevaks.

§ 14.

Malevkonna aastapäeva puhul ilmuva häälekandja „Tasuja“ toimetamist korraldab propagandapealik Milvere.

E. Heinaru, ltn.

KOSE MALEVKONNA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 1.

10. mail 1938. a.

I.

Avaldan esindajatekogu otsused 24. IV. 1938. a. Kinnitada malevkonna 1937/38. a. tegevuse ja kassa aruanne Kr. 628,84.

Vastu võtta 1938/39. a. eelarve tasakaalus Kr. 747,04.

Malevkonna meistervõistlused laskmises pidada juuni kuus, spordivõistlused ja pidud juuli kuus.

Valida juhatusse vanuse tõttu väljalangenud Otto Kruusement tagasi. Juhatusel liigete kandidaatideks valida V. Luik ja J. Loopere. Revisjoni komisjoni kandidaatideks E. Tohver ja J. Jaaniväli.

2.

Malevkonna meistervõistlused korraldan 12. juunil s. a. algusega kell 0900 Kosel, Ravila kompani laskerajal. Võistlused peetakse kaitseliidu 1937. a. laskemääruste kohaselt. Allüksuste meistervõistlused enne seda tähtaega ära pidada.

Võistlusele saadavad kompanid ja üksikud rühmad à kolmemehelised meistergrupid või üksikmehed igal võistlusel, välja arvatud püstol ja püstolkuulipilduja.

Võistluste üldjuhatajaks määratud pl. H. Reinhold'i, abiks pl. P. Kruusement'i, korrapidajaks laskerajal pl. O. Nõmmela.

Peakohtunikuks määratud pealik L. Jõgiste, kohtunikeks pealikud H. Raidmets, A. Tuule, L. Marnot ja V. Luik.

Vajalikud vintpüssi padrunid muretseda ja märklehed üles seada Ravila kompani pealikul. Spordipüssi padrunid ja märklehed antakse Malevkonna poolt.

Kohtunikele abiks määratud Ravila, Alavere, Kuvajõe ja Tuhala üksuste pealikuil à 2 meest.

3.

Meistervõistluste päeval, s. o. 12. juunil s. a. algusega kell 0800 korraldatakse kõigi Kose malevkonna allüksuste kaitseliitlastele riviõppus ja suvise paraadi proov.

Osavõtt õppusest kõigile Kose Malevkonna kaitseliitlastele sunduslik vaatamata sellele, kas kaitseliidu vormiriietust on või mitte. Õppusest võtta osa ka Malevkonna orkestril pealik E. Laido juhtimisel. Täpsemad andmed õppuse kohta on käesolevas „Harjulases“ õppe-ala all tähendatud.

4.

Eelteatena teatan, et tänavusuvised Kose Malevkonna spordivõistlused peetakse 10. juulil Kosel ja Malevkonna pidu Paunküla „Rõõsa“ mäel 24. juulil s. a. Peale selle on kavas augusti kuus ära pidada lennupäeva Kose aleviku läheduses.

Täpsemad andmed spordivõistluste ja pidude kohta teatan täiendavalt järgmistes „Harjulastes“.

J. Kaljula, leitnant,
Kose Malevkonna pealik.

ALAVERE KOMP. KAITSELIITLASTELE.

I.

Malevlastel „Harjulase“ tellimise raha rühma pealikul tasuda 1. juuniks s. a.

II.

Malevlased, kes oma nime eestistanud, kuid kompani nimekirjas veel võõrapärase nimega esineb, palun selleks komp. sekretärile avaldus oma allkirjaga esitada, et Võidupühaks ühtegi võõrapärase nimega malevlast kompanis ei leiduks.

III.

Kõigil malevlastel 29. mail k. a. koguda laske- tiiru korraldustöödele ja laskeharjutusile kell 1200 (Mardi mäele), tööriistadeks kaasa võtta labidad.

IV.

Eelmised korraldused („Harjulases“ nr. 4) vormiite ja varustuse ümberkirjutamise asjus täpselt täita.

Rühma pealikutel, neile kätte saadetud allkirjalehed määratud tähtajaks mulle täidetult tagasi tuua.

V. Vabi,
Kompani pealik.

ANIJA KOMPANI KAITSELIITLASTELE.

Kompani laskeharjutused on iga kuu teisel ja viimasel pühapäeval, algusega kell 1000 Anija vallamaja juures oleval lasketiirul. Laskejuhataja A. Piirsalu korraldab laskmist iga kuu teisel pühapäeval ja G. Lepp — viimasel pühapäeval.

J. Terasmaa,
Anija kompani pealik.

KOHILA KOMPANI KAITSELIITLASTELE.

29. mail 1938. a. toimub Kohilas kompani riviõppus (Võidupühal Tallinnas peetava paraadi ettevalmistuseks), millest on kohustatud osavõtma kõik kompani tegevliikmed. Kogumine riviõppuseks 29. mail 1938. a. kell 09.00, Kohila spordiplatsil. Ilmuda vormis, kaasa võtta püss. Õppust juhatab õppepiirkonna instruktor.

M ä r k u s: Ilmuda kõigil tegevliikmetel, ka neil, kes ei ole jõudnud veel vormiriietust soetada.

Jüri Järv,
Kompani pealik.

JÜRI KIHELKONNA KAITSELIITLASTELE.

29. mail s. a. korraldab Rae üksik rühm oma aastapäeva puhul spordivõistlused.

K a v a s:

- kuul, ketas, oda;
- kõrgus, kaugus, teivas;
- 100 ja 5000 m jooks, teatejooks;
- võrkpall ja kõievedu.

Võistlused korraldatakse **L e h m j a t a m m i k u s** algusega kell 1300. Võistlustest osavõtjaid palutakse registreerida Lehmja tammikus, plk. P. Põldmäe'le, 1/2 tundi enne võistlusi.

K. Põldmäe,
Rae üksiku rühma pealik.

PURILENNUST HUVITATUD.

Lennusport on üle maailma võtnud enam ja enam hoogu. Paljud riigid on era-lennusporti rakendanud suuremal või väiksemal määral riigikaitse teenistuse ettevalmistamiseks. Üldse liiklemise ja transpordi alal on lennuteenistus võitnud asendamatu koha.

Eestis on lennuspordi arendamise oma küsimuseks teinud Kaitseliit, kelle lennuüksused asuvad peamiselt linnades. Maal tegutseb Harju Maleva Kuusalu Malevkonna Purilennu salk. Salk on korraldanud rea lennukursusi ja lennupropaganda päevi mitmes kohas Harju ja Virumaal.

Salga teenistuses on seni ainult üks purilennuk. Kuna salga tegevus on ajajooksul laienenud ja süvenenud, on tekkinud tarvidus teise ja täiuslikuma purilennuki järgi. Selle purilennuki soetamisel loodame Teie kaasabile. Lennuk maksab eelkalkulatsioonide järgi kuni 1000 krooni, ja rakendatakse võimalikult laiaulatuslikult lennupropaganda ja õpeteenistusse.

Toetuseandjate nimed kantakse tänuavalduse tunnusena soetatava lennuki teenistus-raamatusse. Peale selle üle 10 kr. annetanud isikute ja asutuste nimed kinnitatakse hõbeplaadile graveerituna lennuki külge. Suhteliselt kõige suurema toetuse andjal on õigus määrata lennukile nimi.

Annetusi võtavad vastu K. L. Harju Maleva Staap ja Kuusalu Malevkonna purilennu salk — Aadress: Harju Kõnnu p. ag., või nende poolt volitatud isikud.

Vaba rahvas peab valitsema õhuvalda oma maa kohal! Aidake selleks kaasa, abistades kaitseliidu Harju Maleva lennuüritusi!

J. Ilbak,
Kuusalu Malevkonna pealik.

A. Krönström-Kajassaar,
Purilennu salga pealik.

N a i s k o d u k a i t s e a l a .**HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 30.**

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Vabastan omal palvel Elvine Pikkeli Naiskodukaitse Kabala jaoskonna esinaise ametkohalt, arvates 1. maist s. a.

Õ i e n d u s: ljh. Nr. 13.

§ 2.

Avaldan tänu Elvine Pikkeli'le tehtud töö eest Naiskodukaitse Kabala jaoskonna juhtimisel.

§ 3.

Määrän Salme Tomba k'i Naiskodukaitse Kabala jaoskonna esinaiseks, arvates 1. maist s. a.

Õ i e n d u s: ljh. Nr. 13.

§ 4.

Viin üle jaoskonnast — jaoskonda:

1) Helmi Kask'i — Jõeletme jaoskonnast — Staabi jaoskonda, arvates 20. aprillist s. a.

2) Adele Sukamägi — Jõeletme jaoskonnast — Rannaküla jaoskonda, arvates 9. maist s. a.

3) Hella Jõe — Jõeletme jaoskonnast — Rannaküla jaoskonda, arvates 9. maist s. a.

Õ i e n d u s: ljh. Nr. 4.

§ 5.

Alljärgnevad naiskodukaitse liikmed on oma nime eestistanud, milline muudatus teha kõikides nimekirjades:

1) Auguste Koppelman — „Koplivee“ — Paldiski j.

2) Selima Koppelman — „Koplivee“ — „

3) Susanne Kuurberg — „Karind“ — Keila I jsk.

- 4) Luise Kider — „Liis“ Kider — Kodosoo jsk.
- 5) Emilie Kleeman (Prööm) — „Urve“ Prööm — Kodosoo jsk.
- 6) Leida Vellmann — „Veesaar“ — Mõigu jsk.
- 7) Marta Leiter — „Leete“ — Rannaküla jsk.

§ 6.

Alljärgnevad naiskodukaitse liikmed on abiellunud ja uueks perekonnanimeks omanud:

- 1) Meeta Holtsmann — „Kleesment“ — Kodosoo j.
- 2) Emilie Kleemann — „Prööm“ — „
- 3) Salme Karu — „Söderde“ — Staabi jsk.
- 4) Hella Tarnmaa — „Aarelaid“ — Rapla jsk.
- 5) Helmi Särg — „Rander“ — Vihterpalu jsk.

§ 7.

Naiskodukaitse Harju Ringkonnast lugeda lahkuks alljärgnevad naisk. liikmed:

Valtu jaoskonnast: Martha Kauri — omal soovil ja Hilda Poobus — elukoha muutmise tõttu, mõlemad arvates 1. maist s. a.

Kabala jaoskonnast: Juuli Karilaid — perekondl. põhjustel ja Linda Tiido — elukoha muutmise tõttu, mõlemad arvates 20. apr. s. a.

Rävåla mlvk. jaoskonnast: Lidia Erilane — loiu osavõtu tõttu naiskoduk. tööst, arvates 6. apr. 1938. a. ja Agate Lensomit — omal soovil, arvates 3. märtsist s. a.

Keila I jaoskonnast: Magda Annion — omal soovil, arvates 10. märtsist s. a.

Staabi jaoskonnast: Marta Ant — omal soovil, arvates 14. maist s. a.

§ 8.

Naiskodukaitse Harju Ringkonda lugeda vastuvoetuks alljärgnevad naiskodukaitse liikmed:

Staabi jaoskonda: Aino Birk, Meta Metsaots ja Olda Lemberg — kõik arvates 15. maist s. a.

Valtu jaoskonda: Maimu Männiste, Ellen Eichorn, mõlemad arvates 3. maist s. a.

Kehra jaoskonda: Aino Nolk, Ella Järv, Erika Veepere, Erna Vellmo, kõik arvates 25. apr. s. a.

Paluküla-Laane jaoskonda: Agnes Metssa, Aliide Padrik, Linda Härma, Alma Veersalu, Selma Härm, Erna Härm, Lilli Karlep, Marta Virvelaid, Ellen Meresmaa, Sofie Vare, Helmi Uus, Elly Sahkar, Helmi Meresmaa, Amalie Härma — kõik arvates 25. apr. s. a.

Kuimetsa jaoskonda: Hermine Allik, Sylvia Minumets — kõik arvates 26. apr. s. a.

Kõnnu jaoskonda: Edla Birk — arvates 1. apr. s. a.

Juuru jaoskonda: Elvine Ney — arvates 1. apr. s. a.

Rävåla mlvk. jaoskonda: Leida Olving — arvates 1. apr. s. a.

Kabala jaoskonda: Linda Uustalu ja Linda Pajuri — mõlemad arvates 1. apr. s. a.

Varbola jaoskonda: Linda Antuk, Leida Jürgens, Aliide Vahter, Aino Sinilepp ja Leida Jürgens — kõik arvates 1. apr. s. a.

Saku jaoskonda: Anni Kasvandik — arvates 20. apr. s. a.

Paldiski jaoskonda: Johanna Soots ja Valentina Tšutšin — mõlemad arvates 20. apr. s. a.

Anija jaoskonda: T. Taude, Vilme Kuuskmann — mõlemad arvates 15. apr. s. a.

Rannaküla jaoskonda: Marge Põrk, Emilie Pärtma, Sigrid Jaksen, Hilda Koppel, Lilli Sirel, Ida Meemesto, Marta Leiter, Amanda Tüvi, Helene Treial ja Marta Meigas — kõik arvates 24. apr. s. a.

Riisipere jaoskonda: Elviine Peekmann ja Adele Peebo — mõlemad arvates 10. maist s. a.

Kaiu jaoskonda: Miina Bamberg ja Maali Roosma — mõlemad arvates 10. maist s. a.

Järvakandi jaoskonda: Ölme Kapet — arvates 10. apr. s. a.

Keila I jaosk.: Anita Heinrichsen — arvates 28. apr. s. a.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik..

K o d u t ü t a r d e a l a .

KODUTÜTARDE HARJU RINGKONNA TEATIS

Nr. 19.

Tallinnas, 10. mail 1938. a.

§ 1.

Loen asutatuks järgmised rühmad:

Variku rühm, arvates 6. aprillist 1938.

Mahtra rühm, arvates 6. märtsist 1938.

Raiküla lastekodu rühm, arvates 22. aprillist 1938.

§ 2.

Ajutiselt on tegevuse lõpetanud Lagedi, Tohisoo ja Paunküla rühmad, mistõttu kustutan nad ktr. nimikirjast, arvates 1. maist 1938.

§ 3.

Kinnitan:

Variku rühmavanemaks Veera Suurorg'i, arvates 6. aprillist 1938. a.

Mahtra rühmavanemaks Marta Kalmin'i, arvates 6. märtsist 1938.

Mahtra rühmavanema abiks Selma Vainu, arvates 6. III. 1938.

Raiküla lastekodu rühmavanemaks Marta Noni, arvates 22. aprillist 1938.

Hirvli rühmavanema abiks Agnes Sari, arvates 1. aprillist k. a.

Kiiu rühmavanema abiks Linda Mänd'i, arvates 1. aprillist 1938.

Aruküla rühmavanema abiks Linda Lepik, arvates 10. maist 1938. a.

A. Lätte,
Ringkonnavanema k. t.

KODUTÜTRED ÖPPIGE RAHVATANTSE!

Kodutütarde organisatsiooni üheks tähtsamaks ülesandeks on rahvusliku meelsuse ja vaimu kasvatamine. Kodutütred, meie oma töös ja tegevuses ei kasvata ainult endid rahvuslikus vaimus, vaid kõiki, kellega meil on kokkupuuteid. Selles mõttes pakuvad tänulikke momente kodutütarde peod, koondused, lõkkeõhtud ja aastapäevad, kus kodutütarde ettekanded võivad saada rahvustunde aitajaks kui ka omakultuuri väärtuse esiletoojaks. Seepärast katsume oma avalikkusesse esinemiste kavadesse põimida võimalikult rahvuslikke ettekandeid — ettekandeid, milles peegeldub meie omakultuur — oma looming. Nii saame suunata tüdrukute kui ka oma ümbruskonna kasvatust rahvuslikule alusele, õpetame neid esivanematest ja endist kui eestlastest lugu pidama ja omakultuuri hindama.

Elavad näited ettekannete näol on nagu elavad pildid muistsest ajast, millega on toodud tükk minevikku silmade ette. Selliseks elavaks pildiks on ka rahvatants. Rahvatants on rahva looming ja sellega rahva iseloomu peegel. Nii ka eesti rahvatants, milles väljendub meie kui põhjamaise rahva tõsidus ja väärikus.

Tantsides ja vaadeldes kasvatame endid ja teisi märkamatult rahvuslikust kultuurist lugu pidama ja rahvuslikku kultuuri hindama. Sellega püüame alal hoida ja elustada rahva loomingus ja elus rahvuslikke sugemeid, aidates kaasa Eesti rahvusliku omapärase kultuuri loomisel. Iga omapära on rahva uhkuseks, milline toob rahva esile ja teeb hinnatavaks teiste rahvaste hulgas. Pole vast palju öeldud, kui rahvatantsude harrastamine on üks kaudseid abinõusid meie rahvusliku kultuuri viljelemisel. Pealegi on see abinõu palju parem ja vastuvõetavam kui huitsõnaline propaganda. Nagu märkamatult poeb rahvuslik mõtteviis tantsijate ja vaatajate põue, ning ei pane tähelegi, kui oled saanud rahvusliku lõtte ja kultuuri propageerijaks. See ongi rahvatantsude õpetamise peaesmärk kodutütarde rühmades.

Teiseks on rahvatants see, mida tantsides võime omaks nimetada, ja mida tantsides asub elujaatav kergus kogu kehasse ja rõõmus helk tantsijate nägudele.

Iga rühm, kes harrastab rahvatantsu, tellib enesele äsjailmunud R. Põldmäe ja H. Tampere „Valimik Eesti Rahvatantse“. Raamat, tellides ringkonna kaudu, maksab üks kroon.

A. Lätte,
Ringkonnavanema abi.

Noorte Kotkaste ala.

NOORKOTKASTE HARJU MALEVAVANEMA KÄSKKIRI Nr. 88.

Tallinnas, 12. mail 1938. a.

§ 1.

Vanade võitluste mälestuseks ja kangelastena võidelnud, ning tarbekorral mehiselt ja auga surnud meie esivanemate Harju meeste auks — määran eelmise aasta eeskujul tähtsamatesse Harjumaa linnustesse Võidupühaks sümbolised garnisonid.

Seks käsin rühmadel järgnevalt asuda linnustesse:

Varbola, Russalu ja Ohukotsu rühmadel — Varbola linnusesse;

Hageri, Hagudi ja Pahkla rühmadel — Lohu Jaanilinna;

Kloostri, Audevälja ja Vasalemma rühmadel — Padiise vanale linnusele;

Nehatu, Kallavere ja Maardu rühmadel — Iru linnusesse.

Garnisonid asuvad linnustesse Võidupüha eelõhtul — kesknädalal, 22. juunil kell 19.00, tõstavad var-dasse lipu ja süütaavad valvelõkke. Valvelõkke on mälestustuli, selle kohta maksab sama kord, mis laagri nõupidamistule kohta. Valvelõkke ei tohi üldse kustuda enne kui Võidupüha õhtul kell 21.00. Tarbetuleks seda tarvitada ei tohi. On meeskonnad asunud linnustes laagrisse, tuleb tarbetuld süüdata eraldi (keetmise, jätiste põletamine jne.). Mälestustule juures peab kogu aeg valitsema väärikas tõsidus, naljatlemine selle juurde ei sobi. Laulda võib valvetule ääres ainult isamaalisi laule. 22. juuni õhtul, kui vari on kahe mehe pikkune, lastakse lipp tseremoniaga alla. Võidupüha hommikul tõstetakse see kell 08.00.

§ 2.

Vabadussõja alles värskete lahingute mälestamiseks ja austamiseks käsen süüdata eelpool antud korras mälestamiseks ja austamiseks rühmadel valvelõkked Vabadussõja piirikivide juures:

Kiiu ja Kodasoo rühmal — Valkla piirimärgi juures.

Anija rühmal — Priske piirimärgi juures.

Alavere ja Pekva rühmal — Voose piirimärgi juures.

Anijal üldkorraldajaks rühma vanakotkas, Valklas malevkonnavanem.

§ 3.

Merede au ja kuulsust saavutanud Harju meeste laevastikkude ja Vabadussõja laevastiku tegevuse mälestamiseks ja auks käsen süüdata valvelõkked eelpoolnimetatud korras mereäärsetel neemedel minu poolt suuliselt korraldatud kohtadel järgmistel rühmadel:

Paldiski merirühm, Prangli merirühm, Kaberneeme merirühm ja Leesi merirühm.

§ 4.

Kõigi valvelöketekes paikadesse — linnustesse, piirimärkide juure ja rannäärsete valvelöketekes juure toovad kodutütardes rühmad Võidupühal kell 12.00 omapunatud tammehettedest või põllulilledest pärja. Pärjad asetada linnuse vallile, piirimärgi jalale, rannäärsete valvelöketekes juures — merre, kadunud esivanemate auks heita tseremoniaga ja tõsidusega, mis väljendab mälestamist ja austamist.

O. Suursööt,
Malevavanem.

**NOORTE KOTKASTE HARJU MALEVAVANEMA
KÄSKKIRI Nr. 87.**

Tallinnas, 11. mail 1938. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks peavanema ksk. nr. 108, „Alati valmis“ võistluste tagajärjed:

XIII kohale Harju-Rävala malevk. Kotkaring 103.00 p. Võistlusalade järele osutusid malevais parimateks rühmadeks:

Harju-Rävala malevk. Kotkaring.

Määrän „Alati valmis“ 1937. a. võistlustingimuste kohaselt auhinna järgmiselt:

3. Härra Riigivanema rändauhinna koopia „Hermesi“ väikese kuju, koos vastava diplomiga järgmise võistluseni järgmiselt:

Harju/Rävala malevk. Kotkaringile I korda võidetuna.

§ 2.

Liidan Nehatu-Iru Haukapojad Nehatu-Iru noorkotkaste rühmaga, arvates 1. 04. 38.

§ 3.

Lõpetan Juuru malevk. Kuimetsa rühma tegevuse, arvates 1. 04. 38. a.

O. Suursööt,
Malevavanem.

**NOORTE KOTKASTE HARJU MALEVA RÄVALA
MALEVKONNANAVANEMA KAHEKSAS SÖNUM.**

Tallinnas, 8. aprillil 1938. a.

§ 1.

Kinnitan Staabi haukapere vanahaukaks major August Kulasalu VR I/3, arvates 01. 01. 38. a.

§ 2.

Kinnitan Vaida rühma kaelaräti värviks — roheline-lilla kandiga.

§ 3.

Kinnitan järgmised erikatsed:

Staabi õpperühmas — Helmut Lomper — laskur, arvates 22. 01. 38. a., muusikamees ja korjaja, arvates 08. 04. 38. a., Vello Kallion, kokk ja korjaja — arvates 08. 04. 38. a., Vold. Parm — esmaabiandja, arvates 08. 04. 38. a., Ants Saulep — telegrafist, arvates 22. 02. 38. a., Rein Saulep — telegrafist, arvates 22. 02. 38. a.

§ 4.

Uue korralduse alusel, mis hakkas maksma 1. jaanuarist s. a., on malevkonna piirides asuvate üksuste üldiseks juhtijaks malevkonna staap vastavalt Põhimäärustes ettenähtud korrale. Senini tegi selle töö maleva staap. On arusaadav, et Maleva staabil puudusid võimalused oma üksuste suure arvu tõttu pöörata küllaldast tähelepanu üksikutele loitudele üksustele. Kuid malevkonna staap on kohustatud jälgima kõikide üksuste tegevust ja olema nendega kontaktis. On loomulik, et malevkonna juhtidel meie malevkonna väga ebasoodsa ja laialipaisatud piirkonna tõttu ei ole võimalik järjekindlalt kõiki üksusi külastada. Kuid kontakt siiski on hädatarvilik ja selle loomiseks peavad samme astuma eestkätt üksused kohtadel. Ja üheks kontaktivahendiks üksuste ja malevkonna staabi vahel on kuuaruanded. Kuuaruannetest näeb malevkonna staap kõik, mis rühmas tehtud kuu jooksul, kui suur on koosseis, palju on rühmal vorme ja abinõusid oma ülesannete teostamiseks.

Aruandeid aluseks võttes on malevkonna staabil kerge paremaid üksusi hinnata ja nendele üksustele, kus ilmnevad mingisugused puudused, olla abiks nende kõrvaldamisel.

Sellest nähtub, et täpselt täidetud kuuaruannete esitamine õigeaegselt pole nõutav mitte mingi formaalsusena, vaid on tegeliku elu nõuetest tingitud vajadus, mis rohkeimal määral tuleb kasuks esitajale üksusele enesele. Sellepärast palun üksusi tingimata kuuaruanded esitada nõutud ajaks ja need täita täpselt. Loodan, et käesolevat sõnavõttu selles asjas kunagi korrata ei tule.

§ 5.

Üksustes pöörduda kevadperioodil kõige suuremat tähelepanu vormi muretsemisele ja rivilisele väljaõppele. Sellejuures mitte kahe silma vahele jätta rivilaulude õppimist. Üksused, kes soovivad vormi muretsemisel malevkonna staabi kaasabi, palun pöörduda staabi poole ja staap katsub teile igati olla abiks.

§ 6.

Pärast pühi külastan üksusi p. 4. tähendatud nõuete täitmise kontrollimise otstarbel.

§ 7.

Kinnitan Saku rühma kotkaks nk. Artur Jaanus'e, arvates 1. apr. s. a.

J. Ratassepp,
Malevkonnavanem.

NOORTE KOTKASTE KUUSALU MALEVKON- NAVANEMA KÄSKKIRI Nr. 3.

Kuusalus, 11. mail 1938. a.

§ 1.

Lugeda asutatuks „Kodasoo rühma Laskuring“.
Laskuringi koosseisu määrän järgmised liikmed:

1. pk. V. Pellis, 2. algaja E. Joosalu, 3. kp. F. Lilander, 4. kp. R. Pundi, 5. pk. E. Kindel, 6. algaja H. Ausner, 7. pk. R. Lahesalu, 8. pk. L. Reinsalu, 9. pk. H. Virk, 10. pk. L. Lee, 11. pk. A. Sirkas, 12. nk. J. Ilbak.

Laskuringil alustada tegevust Kaitseliidu Ülema ringkirja 23. apr. 1937. a. nr. 54-R lisa nr. 1. toodud kodukorra kohaselt ja sama ringkirja nr. 2 õppekava kohaselt.

§ 2.

Määrän Laskuringi pealikuks nk. Jaan Ilbak'u.
A l u s: vanakotka esitis.

§ 3.

Ülendan pesakotkad kotkapoegadeks:

A n i j a rühmas: Rein Mänd, arvates 04. 03. 38.

§ 4.

Ülendan algajad pesakotkasteks:

K õ n n u rühmas: Elret Epner, Heino Ligi, Felix Saarsalo, Ants Rebas, Ilmar Rohtma, Vendelin Eesalu, Ülo Marakas, Kalju Palmiste, Evald Sammal ja Paul Steinfeldt.

§ 5.

Kinnitan järgmised noortekotkaste erikatsed:

Kodumaatundja erikatse:

K õ n n u rühmas: Ülo Lainveer, Heino Ligi, Karl Ehrmann, Paul Steinfeldt ja Harald Karu, kõik arvates 10. aprillist s. a.

Koka erikatse:

K õ n n u rühmas: Vendelin Eesalu, Heino Ligi, Elret Epner ja Paul Steinfeldt, kõik arvates 8. aprillist s. a.

Seadusetundja erikatse:

K õ n n u rühmas: Evert Ranveer, Karl Ehrman, mõlemad arvates 10. aprillist s. a.

Müürisepa erikatse:

K õ n n u rühmas: Karl Ehrman, Ervin Selgeveer ja Endel Salumets, kõik arvates 10. aprillist s. a.

Loomasõbra erikatse:

K õ n n u rühmas: Ervin Selgeveer, Karl Ehrman, Ülo Lainveer, Harald Karu ja Endel Salumets, kõik arvates 10. aprillist s. a.

Kunstniku erikatse:

K õ n n u rühmas: Paul Steinfeldt ja Heino Ligi, mõlemad arvates 10. aprillist s. a.

Esimeseabiandja erikatse:

K õ n n u rühmas: Karl Ehrman, Paul Steinfeldt, Elret Epner ja Heino Ligi, kõik arvates 10. aprillist s. a.

Metsniku erikatse:

K õ n n u rühmas: Elret Epner, Ülo Murakas, Paul Steinfeldt, Heino Ligi ja Karl Ehrman, kõik arvates 10. aprillist s. a.

Ajaloolase erikatse:

K õ n n u rühmas: Evert Randveer, Karl Ehrman, Elret Epner, Paul Steinfeldt, Ervin Selgeveer, kõik arvates 10. aprillist s. a.

Pioneereri erikatse:

K õ n n u rühmas: Harald Karu, arvates 10. aprillist s. a.

Mesiniku erikatse:

K õ n n u rühmas: Ülo Lainveer, arvates 3. aprillist s. a.

Aedniku erikatse:

K õ n n u rühmas: Evert Randveer, arvates 11. veebruarist s. a.

Sportlase erikatse:

K õ n n u rühmas: Evert Randveer, arvates 11. veebruarist s. a.

Puusepa erikatse:

K õ n n u rühmas: Ülo Lainveer, arvates 3. aprillist s. a.

Muusikamehe erikatse:

A n i j a rühmas: Kalev Oskar, arvates 21. veebruarist s. a.

J. Leht,

Malevkonnavanem.

NOORTE KOTKASTE NISSI MALEVKONNA- VANEMA KÄSKKIRI Nr. 2.

Riisiperes, 8. mail 1938. a.

§ 1.

Kinnitan Ruila rühmas järgmised erikatsed:
Hans Simson, Rudolf Hiisaar, Helmut Ilumets — kodune abimees, Alfred Ilumets — mesinik ja Hiljar Neeme — esimene abiandja, kõik arvates 15. märtsist s. a.

Uue-Riisipere rühmas:
August Pupp — kodumaatundja ja Ülo Turman — kunstnik, mõlemad arvates 10. maist s. a.

J. Unt,

Malevkonnavanem.

NOORTE KOTKASTE KEILA MALEVKONNA- VANEMA KÄSKKIRI Nr. 2.

10. mail 1938. a.

§ 1.

Kinnitan kohtadele:

Konrad Preem — Keila haukapere vanahaukaks, Herbert Rüsan — Keila haukapere haukaks.

Erich Kleesment — Paldiski „Murdlaine“ kotka k. t. ja Ferdinand Tauser — abikotkaks.

K. Preem,

Malevkonnavanem.

**NOORTE KOTKASTE KOSE MALEVKONNA-
VANEMA KÄSKKIRI Nr. 2.**

10. mail 1938. a.

§ 1.

Ülendan algajad pesakotkasteks:

A r d u rühmas: Vahur Tõnuv, Valter Piller, nh. Endel Talbak, arvates 11. märtsist s. a.

P a l v e r e rühmas: Rein Remmik, Sulev Laanemägi, Harald Luht, Kalle Suursild, Bruno Möls, Alfred Eeljärv, Endel Nurmik, Harry Rikolas.

§ 2.

Kinnitan järgmised erikatsed:

Esimeseabiandja erikatse:

T r i i g i rühmas: Ervin Koiduste, Helmuth Unnok, Endel Promm, Kuuno Jõela, Erich Klaan, kõik arvates 4. maist s. a.

P. Orupõld.
Malevkonna pealik.

**NOORTE KOTKASTE KLOOSTRI MALEVKON-
NAVANEMA KÄSKKIRI Nr. 2.**

10. mail 1938. a.

§ 1.

Ülendan algajad pesakotkasteks:

A u d e v ä l j a „Koidu“ rühmas: Oskar Öunapuu ja Julius Hildre.

A. Taremaa,
Malevkonna pealik.

**NOORTE KOTKASTE JUURU MALEVKONNA-
VANEMA KÄSKKIRI Nr. 2.**

10. mail 1938. a.

§ 1.

Vabastan Kuimetsa haukapere hauka k.t. Lembit Tõldsepp'a hauka kohalt, arvates 1. veebr. s. a.

§ 2.

Ülendan algajad pesakotkasteks:

H ä r g l a rühmas: Verner Arno, Mihkel Vahtramäe ja Kaarel Männa.

§ 3.

Ülendan haukapojad noorhaugasteks:

A r d u rühmas: Hans Raudmäe, Alva Maipuu, Endel Raava, Kalle Truumann, Endel Kuuskmäe, Ant Küliste.

§ 4.

Kinnitan järgmised erikatsed:

K ä d v a rühmast: Endel Kikerpuu — esimeneabiandja, Endel Pindus — metsnik, Endel Pindus, Endel Kikerpuu ja Verner Järvela — kokk, kõik arvates 2. veebr. s. a.

V. Kadarik,
Malevkonnavanem.

**HARJU NOORKOTKASTE RAPLA MALEV-
KONNAVANEMA KÄSKKIRI Nr. 56.**

Raikülas, 25. märtsil 1938. a.

§ 1.

Lugeda Rapla Malevkonna koosseisu vastuvõetuks Keava rühm, postiaadress — Keava algkool, Keava p. k. Nr. 25, ligem telefon Keava Nr. 7, asutamise aeg 14. apr. 1937. a. (Malevavan. käskkiri 1937. a. Nr. 73 § 2.)

A l u s: Keava r. vanakotka ettekanne 11. III 38. Nr. 4.

§ 2.

Kinnitan Keava rühma vanakotka kohustetäitjaks Keava algkooli õpetaja Leida Kirista ja kotka k. t. Leevi Ilupmägi, mõlemad arvates 14. apr. 1937. a.

A l u s: Keava r. vanakotka ettepanek 8. III 38. Nr. 4.

§ 3.

Ülendan algajad pesakotkasteks:

J ä r v a k a n d i Tehaste rühmas: Elmar Elram, Harry Jaanson, Evald Lootus, Sigfrid Rostok.

K e a v a rühmas: Helmut Ilupmägi, Ülo Lell, Arno Ringenfeldt, Andreas Loo, Feliks Groskopf, kõik arvates 31. I 38.

Ülendan pesakotkad kotkapoegadeks:

J ä r v a k a n d i Tehaste rühmas: Hermann Reier, Endel Mäede, Aksel Kornak, Gunnar Alt, Oktavi Mardla, Voldemar Laidmets, Elmar Elram, Harry Jaanson, Evald Lootus, kõik arvates 21. veebruarist 1938. a.

A l u s: Järvakandi Teh. rühma vanakotka käskkiri 21. II 38. Nr. 29.

§ 4.

Kinnitan erikatsed:

J ä r v a k a n d i Tehaste rühmas: **n ä i t l e j a** — Harry Jaanson, Hermann Reier, Elmar Elram, Evald Lootus, Endel Mäede, Gunnar Alt;

m u u s i k a m e h e — Harry Jaanson, Vold. Laidmets;

p u u s e p a — Elmar Elram;

u j u j a — Hermann Reier.

Kõik arvates 21. veebruarist 1938.

A l u s: Järvakandi Teh. rühma vanakotka käskkiri 21. II 38. Nr. 30 ja ettepanek 10. III 38. Nr. 28.

J. T a m m,
Rapla malevkonna vanem.

Tellige ja lugege

„Kaitse Kodu!“

Liiklemisnädal 16.—22. maini s. a.

KÕIGILE KAITSELIITLASTELE, NAISKODUKAISE LIIKMETELE, NOORKOTKASTELE JA KODU-TÜTARDELE.

Liiklusnädal korraldatakse eesmärgiga selgitada mitmesugusi liiklusreegleid õnnetuste vältimiseks ja liikluse korraldamiseks.

Palun kõiki kaitseliitlasi, naiskodukaitse liikmeid, noorkotkaid ja kodutütmeid kõigiti kaasa aidata liiklemisnädala heaks kordaminekuks Harjumaal. Olles abiks politseivõimudele ja kõigile teistele liiklusnädala korraldajatele, kui nemad abijõudude saamiseks ja kaastöö eesmärgil teie poole pööravad.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Avaldan teadmiseks ja käsitamiseks väljavõtte Maanteede Talituse loengust: „Liiklemiskeerises“:

„Kuni 1928. aastani kandis meil liiklemise korraldamine juhuslikku ilmet. Sellest aastast võtab liiklemise korraldamine enamvähem kindlama kuju. Jõuvankrite liikluse üldkorraldus ja üldtehniline järelevalve riigis kuulub nüüd Maanteede Valitsusele. Vastavalt Teedeministeeriumi poolt antud korraldustele juhib politsei liiklemist ja valvab nende korralduste täitmist.

Suurt tööd liiklemise reguleerimisel nõuab kõikide maade politseilt meie lugupeetud jalakäija, sest viimane ei lase endale ette kirjutada meeleldi, kuidas ta peaks liikuma tänaval. Kuid kes arvaab, et temasse ei puutu liiklus ja liikluskorraldus, on eksiarvamisel, sest niipea, kui keegi astub üle oma läve, kuulub ta selle suure massi hulka, kes tarvitab liiklemiseks tänavaid. Meie aja inimeste soov on liikuda kiiresti. Igaüks meist peaks teadma, et tema pole üksinda, kes tarvitab liiklemiseks teid, vaid on ka teisi, kelle huve tuleb arvestada. Tuleb olla viisakas ja korralik kaasliikleja suhtes. Erilist tähelepanu tuleb pöörata lastele ja vanadusest nõrkadele ja kehaliselt puudulikele. Ka neil on „õigus tänavale“, õigus kasutada liiklemiseks määratud teid. Kuid neilt me ei või nõuda sama vastutustunnet kui neilt, kes vaimselt ja füüsiliselt terved. On tarvis vastutustunnet ja häid kombeid, teiste õiguste austamist. Seepärast on vaja, et igaüks algaks enesega ja kasvataks ennast eeskujuks teistele tänavate tarvitajale. Tähtis ei ole liiklusmääruste tundmine, vaid eelkõige nende täitmine.

Üha suurenev liiklusõnnetuste arv on lõpuks esile kutsunud mõtte korraldada käesoleval aastal maikuus üle riigi liiklusnädala, mille ülesandeks on liiklusedistsipliini tõstmine kui ka liiklusmääruste ja -hädaohutude tutvustamine laiemale ringkondadele.

See on esmakordne meil, kus üle riigi korraldatakse liiklusnädal. Liikluskommete õpetus on hädavajalik nii jalakäijaile, jalgrattasõitjaile kui ka jõuvankrite juhtidele.

Meie liiklusjärelevalve ametnikud ja politsei teevad kõik, mis neil on võimalik, ja astuvad vahele kui aitajad nende käsutada olevate abinõudega liikluse hõlbustamiseks ja õnnetuste vältimiseks. Kuid pro-

tokollidega üksinda ei suuda palju ära teha. Ka ei aita siin alati sundmäärused ja karistused. Põikpäid leiame ka siin. Algust tuleb teha endaga. Alati kontrollida oma käitumist tänavail. Politsei ja teiste liiklusjärelevalve-ametnike korraldusile tuleb alis- tuda vastuvaidlemata.

Linnades politsei juhib liiklemist märguandmi- sega käte abil. Suuline korrale kutsumine järgneb ainult siis, kui märguanne käega on jäetud tähele panemata. Kui liiklemine on elav, eriti risttänavail, siis juhitakse liiklemist nii, et vaheldamisi teatud suunas suletakse liiklemiseks tänav, andes sellega takistamata läbipääsu liiklemisvabadel tänavatel.

Märguandmise viisid liiklemise juhtimisel on järgmised:

1. Viipamine liiklusuunas: „Tee vaba“.
2. Ühe käe ülestõstmine: „seis“. Märk „seis“ an- take eraldi igale liiklusuunale.

Kogemused on näidanud, et jalakäija ikka veel ei tunne õigeid liiklusviise ja põhjustab palju õnne- tusi. Kas on jalakäijal tõesti nii kiire, et nii maal kui linnas neil tuleb minna üle sõidutee just sel het- kel, sekundil murdosal, mil läheneb auto või rong tavalise kiirusega? Kas tõesti teeb see jalakäijale ülepääsemata raskusi käia kiire liiklemisega kohta- des ainult paremat kätt? Mõtlen esmajoones kohti, kus tullakse kirikust, koosolekuilt, turult, matuselt, paraadidelt või mujalt rahva kogumiskohast ja täna- vaile paisatakse suur jalakäijate vägi.

JALAKÄIJA, PANE JÄRGMIST TÄHELE:

Pea ennast tänaval ülal nii, nagu teine peaks seda tegema sinu arvates!

Tänav kuulub sõidukeile!

Liiklemise kiirustamine on meie aja nõue!

Ära astu vajaduseta kõnniteelt!

Mitte käia kõnniteel trobikonnas!

Liiklemisel hoidu kõnnitee või maantee paremale küljele!

Sageli näeme pilti, kus täiskasvanud inimene, mõeldes ainult enesele, liigub valekätt ja loeb aja- lehte.

Tänaval keegi ei loe ajalehte ega raamatut!

Et hoiduda kokkupõrkest, ole ettevaatlik ja tähe- lepanelik!

Mõned aastad tagasi kuulus tänav ja maantee ainult jalakäijaile ja hobusemeestele. Nüüd on auto üldisem liiklusvahend. Siis võisid vabalt minna üle tänav, juttu ajada või süveneda oma mõtteisse nii, et unustasid oma lähema ümbruse. Tänapäeval ei või sa seda teha.

Astudes kõnniteelt vaata vasakule!

Jõudnud kesktänavani, vaata paremale!

Üle tänav minna alati täisnurga all!

Ära jää peatuma kõnniteele nii, et see takistab teiste möödapääsmist!

Juhtub tänaval mingisugune õnnetus, siis ruttab kohale palju uudishimulikke, kes takistavad abiandmistööd, seepärast:

Liiklusummistustel, õnnetusjuhtumistel mitte kunagi seisma jääda, kui ei saa anda abi!

Ole viisakas ja korralik kaasliiklejate suhtes!

Teed anna vastutulijaile, hoidudes ise paremat kätt, eesminejast möödu vasakult!

Läheneva jõuvankri ees hakkab palju inimesi hirmust tagaagetuna hüplema sõiduteel edasi-tagasi. Liiklusvahendi juht ei tea niisugusel korral kuhu pöörata. Kui peaksite sattuma sõiduteele liiklemisvahendite vahele, ärge jookske edasi-tagasi, vaid jääge rahulikult seisma. Siis ei juhtu teiega õnnetust, sest siis on igal liiklemisvahendi juhil võimalus mööduda teist, puudutamata teid. Liiklemisvahendi juht ei sõida meelega teile otsa, kui ta ainult teab, kuhu teie lähete.

Edasi-tagasi hüpeldes olete õnnetusele lähemal kui ise seda aimate.

Tormistel ja vihmastel ilmadel ärge kattuge kunagi nii, et teie ei näe ega kuule midagi!

Libedail kõnniteil ja tänavail tuleb olla õige ettevaatlik, iseäranis neil, kel kummitaldadega jalanõud! Vanemad ja lastekasvatajad!

Peaaegu igapäev loete ajalehist õnnetusist lastega liiklemisel tänavail. Kui palju südamevalu, kurvastust ja pisaraid kutsuvad esile omastel sõnumid õnnetusist.

Palju lapsi saab tervislikult kannatada või läheb varakult manalasse mitte niivõrd oma süü läbi, kui selle tõttu, et vanemad ja lastekasvatajad pole aegsasti neile õpetanud liiklust.

Vanemad ja lastekasvatajad!

Andke lastele aegsasti seletusi moodsa liiklemise hädaohust!

Hoidke lapsi tänavailt eemale!

Tänav pole mänguplats!

Võtke kätte ja õpetage lastele praktiliselt, kuidas minna üle tänava, kuidas sisse ja välja astuda avalikuks tarvitamiseks määratud liiklusvahenditest.

Pidage meeles, et lapsed unustavad ruttu, seepärast tuletaga neile mõne aja tagant meele liiklusmäärusi ja -korraldusi.

Hoiatage lapsi, et nad ei ripuks sõiduriistade küljes.

Iga kodaniku kohus on kindlustada tänaval laste julgeolek.

Jalgratas on päris kasulik, kuid samuti ka hädaohtlik, kui teie ei sõida õieti. Lõbus on sõita kõrvuti teistega ja juttu ajada. Kuid mõelge sellele, et autol on ka õigus tänavaid kasutada. Paljudele õrnema soo esindajatele näib olevat maailma mugavaimaks liiklusvahendiks poisi poolt edasiasetava jalgratta raam. Kuid selline sõit on väga ebakindel.

Oleme tähele pannud, et paljud jalgratturid püüavad sõita pimedal rattal. Kui autojuht juhtub sellist jalgratturit kohtama järsul kurvil või mäekünka taga, ei ole süüdi üksnes autojuht, kui juhtub õnnetus.

Kas ei ole võimalik vältida väljumisi jalgrattal linnades hoovidest tänavale? Ka tõendab jalgratta meisterlikku käsitlemist sõita, käed taskus. Kuid selline plastika nautimine toob enesega paratamatult

õnnetuse. Üks väike kivi või muu takistus teel, ja teie olete eluaegne sant, kui te ei kuku surnuks.

Õnnetusi jalgratturitega võiks kergemini vältida, kui jalgratturid ise täidaksid liiklusmäärusi.

Seepärast pidage meeles:

1. Sõitmiseks tarvitada ainult neid tänavaid, mis lubatud sõidukeile ja määratud jalgrattaile eraldi.

2. Sõitmisel tänavail hoiduda alati paremat kätt sõidutee äärele, maanteel hoiduda parempoolsele küljele.

3. Sõites ärge vabastage kunagi käsi käepidemelt ja jalgu pedaalidelt.

4. Ärge kunagi laske vedada end teistest sõiduriistadest.

5. Ärge kunagi sõitke teiste sõiduriistade vahelt läbi, näiteks trammi ja auto vahelt.

Võib juhtuda, et üks sõidukitest ettenägemata takistuse tõttu on sunnitud võetud suunast kalduma vähe kõrvale, sinnapoole, kust tahtsite läbi sõita, ja sellega olete sattunud kahe sõiduki vahele. Tagajärjed on teile teada.

6. Ärge võtke kunagi pääle teisi isikuid, ka lapsi.

7. Sõidusuuna muutmiseks andke aegsasti hoiatusmärke, näidates kõrvale sirutatud käega sinnapoole, kuhu soovite sõita.

8. Hoidke pidurid ja valgustus alati korras.

9. Ärge unustage punast refleksklaasi.

10. Andke aegsasti tarbekorral hoiatussignaali ja vähendage kiirus kohtadel, millest teil puudub ülevaade.

11. Ärge võtke kunagi osa võiduajamisest teiste sõidukitega tänavail või maanteil, kui see ei ole ametlik võidusõit.

12. Teed andke vastusõitjaile, hoidudes ise paremat kätt, eessõitjaist mööduge vasakult.

13. Ärge sõitke kunagi madujoones.

14. Juhtumil, kui sõidate kellelegi pääle, peatuge ja pakkuge oma abi.

15. Ärge püüdku kunagi sõita mööda tänavate nurkadel teistest liikuvaatest sõidukitest.

16. Paremale pöörates tehke järsk käänak, vasmale pikk kaar.

17. Väravaist ja hoovidest väljudes ajage ratast käekõrval tänavale või maanteele.

18. Pange tähele liiklusametniku ja autojuhtide märguandeid.

Tarvitades liiklemiseks tänavraudteed, autobust või raudteed, tuleb silmas pidada järgmist:

Tänavraudteed ja autobust tuleb oodata alati rahulikult kõnniteedel või selleks määratud platvormidel, peatuskohtadel. Lähenevaile sõidukeile ei tohi vastu tormata, vaid tuleb ära oodata nende peatumine.

Nende peatumisel oodata seni, kui mahatulijad on väljas. Astudes liiklemisvahendisse valige alati endale kindel seisukoht. Pakke ärge asetage kunagi teeale jalgade ette. Sisse- ja väljapääs hoidke alati vaba.

Astudes liiklemisvahendisse võtke parema käega käepidemest kinni.

Liiklemisvahendilt tuleb välja astuda selle liiklemis-suunas, hoides vasaku käega käepidemest ja välja astudes parema jalaga.

Raudteerongi tuleb oodata rahulikult, kuni ta peatub.

Liiklemisel mitte pääle ja maha hüpata.

Liiklemisel mitte joosta ühest vagunist teise.

Raudteel sõites mitte välja kummarduda, eriti sääal, kus on kõrvuti kaks paari rööpaid nagu Tallinna—Pääsküla teel.

Samuti on ohtlik autost, autobusest või trammi-vagunist kääe või küünarnuki väljasirutamine.

Alati ei tarvitse pää olla, mis saab kannatada, vaid sageli täiesti mõtlemata pistame ka kääe välja.

Liiklemisel mitte visata pudeleid või muid selle-sarnaseid asju välja. Selleks on vagunis prügikast.

Umbes 40 aastat tagasi kuulus maantee ainult hobusemeestele ja jalakäijaile. Nüüd on saanud auto üldisemaks liiklemisvahendiks. Seepärast ei ole enam kohane, et kõik hobusemehed linnast tagasi tulles kogunevad esimese hobuse juure ja lasevad tagumisi hobuseid järele tulla omapääd. Kas siis tagumised hobused ise peavad vältima autodega kokkupõrkeid?

Palju raskusi ja südamekloppimisi valmistab joo-bnud hobusemees autole. Müüdnud põllusaadused turul, minnakse kõrtsi hää tuju tegemiseks. Ja unustatakse pea, et ees seisab pikk tee.

Ei tohiks teha hobusemeestele ülepääsemata ma-janduslikke raskusi vankri varustamine pimedal ajal mingi valgustusega.

Kui perule hobusele läheneb auto, tuleb olla väga ettevaatlik. Kasulik on siis vankrist astuda maha ja hobust juhtida suukõrvvalt.

Hobusel peavad alati olema rauad suus.

Liiklemisel hoiduge paremat kätt.

Hobuse juurest lahkudes ärge jätke teda lahti-selt tänavale või maanteele.

Hoiduge alkoholist.

Pöörake alati tähelepanu teiste liiklemisvahen-dite märguandmistele.

Mõelge alati sellele, et auto on kiirem teie sõidu-riistast. Seepärast andke temale teed juba aegsasti ja küllaldaselt, et auto võiks mööduda vabalt.

Karjaajajad, teie saate kindlasti autosõitjate tänu ja lugupidamise osaliseks, kui aegsasti ajate karja tee ääre.

Ärge jätke kunagi karja valveta tee ääre.

Hobusemehe ja jalakäija arvates ei ole vist patu-semat liiklejat kui autosõitja. Kui maantee oli va-rem mänguplats lastele, siis nüüd on ta muutunud hädaohtlikuks, kui liigud ükskõikselt ja hooletult.

Sajast autost vaevalt mõni nõrgendab tulesid ho-busemehe, jalakäija, ratturi või teise sõiduki vastu-tekul.

Kui teie ei hüppa üle maantekraavi, aia, või ei põ-gene hoovi, saate märjal ajal pärast auto möödu-mist kuivatada oma riideid ja nägu tüki aega. Sel-lise teega on hää ka kiirust tõsta, puudub tabamise hirm, sest numbrid on peidetud pori alla.

Suurim vaenlane autojuhile on alkohol. Alkohol-i osa liiklemisõnnetustes on palju suurem kui seda näi-tab lihtne õnnetuste statistika. Et vältida õnnetusi joo-bnud oleku pärast, on mõned maad pannud keh-tima kõvendatud korra.

Norra uues jõuvankrite seaduses on keelatud vangistuse ähvardusel sõiduki juhtimine juba sellel, kes on joonud pudeli 3,6%-list õlut ja on seega juba küllaldaselt määralt alkoholi mõju all.

Nii ka meil Eesti 1937. a. pandi kehtima kõven-datud kord autode ja mootorrataste liiklemise kohta

kodanike elu, tervise ja varandusliku julgeoleku ta-gamiseks.

On põhjust apelleerida eriti autoomanike poole ja nõuda neilt, et nad kõrvaldaksid teenistusest alkoholi suhtes ebausaldatavad juhid.

Autojuhid!

Olge tähelepanelikud teiste tänava või maantee tarvitate suhtes.

Iseäranis suurt tähelepanu, kui laps on tänaval — kiirust kohe vähendada!

Andke alati aegsasti signaale, kuid hoiduge üle-liigsest märguandmisest, eriti linnades.

Vähendage kiirust kohtadel, kus puudub üle-vaade, ja hoidke pidurid ning valgustus korras.

Hoiduge alkoholist. Nii mõnigi teist on seeläbi vänglas või manalas.

Tundke liiklusmärke ja -määrusi.

Ärge kunagi sõitke jalakäija eest läbi, kui vii-mane on läinud $\frac{2}{3}$ tänavat, vaid mööduge tema ta-gant.

Jõudke veendumusele, et paljude hulkade elu ja tervis on teie käes.

Et võita mõni sekund aega, ärge pange kaalule kodanike elu ega tervist.

Ärge laske end eksitada jutuaamisega sõiduajal.

Üksteisest mitte mööduda kurvidel.

Püüdke võita kodanike usaldus suurima õiglu-sega.

Olge sõbralik ja abivalmis kaasliiklejate vastu.

Pidage distsipliini ka väljaspool linna.

Paljudel autojuhtidel kaob meelest liikluskorral-dus, niipea kui lõpevad linna majad, või pole näha liiklusametnikku. Siis algab kihutamine, unusta-takse, et raskemaid liiklusõnnetusi juhtub maanteil.

Märkige koorem pikkade esemete puhul päeval silmatorkava tähisega, pimedas ja udus valguspunk-tiga. Sama nõue käib ka hobusemeeste kohta.

Pange tähele liiklusametnike ja politsei märgu-andeid.

Kui olete kellelegi pääle sõitnud, peatuge ja pak-kuge oma abi. Ärge põgenege õnnetuskohalt. See võiks sündida ainult äärmisel juhtumil, näiteks siis, kui teid ähvardab tõsine hädaoht vihale sattunud rahva poolt.

Esimesel võimalusel ilmuge politseisse ja tea-tage asetleidnud sündmusest.

See on üldjoontes kõik, mida nõutakse ühelt liik-lejalt, kui jalakäijalt nii sõidukijuhilt. Liikluse nõud-mised on väga minimaalsed, kuid seda enam tuleb neid täita. Paljud asjaolud on teile juba varemgi tuttavad, juhtute ju igapäev liikudes väga mitmesu-gustesse olukordadesse.

Liiklusnädala päakomitee on veendunud, et nüüd-sest pääle, tutvunud liiklushädaohtudega, teete kõik, mis teil võimalik liiklemise hõlbustamiseks oma elu ja tervise julgeolekuks.

Liikudes tänavail või maanteil olge tähelepaneli-kud.

Kes igal ajal ja igal pool on tähelepanelik, sel-lega ei juhtu kunagi õnnetust tema oma süü läbi."

K. S a a r,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Lõkkevestlus.

Noortejuht kol. J. Vellerinna mõtetel.
Noortemagister Osv. Randvee.

Noorte kotkastel on tavaliselt kombeks saanud, et nende lõkkeõhtute kavas esineb ka lõkkevestlus. Lõkkevestluse ülesandeks on hubase lõkkemeeleolu loomine ja poiste kaasakiskumine ning äratamine ühisele ja lõbusale lõkketegevusele. Sageli aga ei tabata lõkkevestlusega õiget momenti ja terve tegevus läheb nii märgist mööda ning poiste südamed ja meeled jäävad kuulates külmaks. Niisugusel korral kaotab jutustaja poistega kontakti ja jätab nad passiivseteks kuulajateks. Jutustaja vestleb üleolevalt ja suure paatosega ning pikalt. Kantakse ette kõrgeid mõtteid, moraliseeritakse, filosofoeritakse ja õpetatakse poisse. Unustatakse täiesti, et lõkkevestluse siht on ikka meeleolu loomine, ja meeleolu loomine nii, et sellest võtavad osa ka poisid.

Et poisid poleks lõkkevestlusest välja ülilitatud ja ei jääks ka ainult pealtkuulajaiks, vaid võtaksid sellest aktiivselt osa, siis on soovitatav lõkkevestlus koostada nii, et jutustaja pöörduks vahetevahel küsimustega poiste poole, mille peale need siis vastavad. Samuti tuleks võtta lõkkejuttu, vastavalt sisule, üldlaule ja deklamatsioone, mis tulevad parajas kohas ettekandmisele. Niisugusel korral tulevad laulud ja deklamatsioonid poistele enne lõket selgeks õpetada, kuna jutu sisu ja küsimused peavad teadmatuks jääma, sest vastasel korral ei ärataks see enam mingisugust respekti.

*
*
*

Esitan allpool näitena ühe niisuguse vestluse, mille siuks on võetud matkamise mööda kodumaad. Nimetatud vestlus oma küsimustega, huumoriga ja lauludega tahab luua nii poistes kui ka külalistes ainult lõbusat lõkkemeeleolu.

Lõkkevana:

„Noored, ei ole midagi ilusamat kui käia mööda kodumaad ja näha tema ilu! Igal kevadel, kui päike hakkab tege-ma kõrgemaid käike ja kodumaa loodus lööb õitsele, siis haaran pihku reisikepi, viskan selga reisipauna ja lähen vaatama, mida teeb kodumaa.

Kuulake mind, poisid! Ma kõnelen teile, mida nägin möödunud suvel kodumaal matkates.

Alustasin oma reisu Petserimaalt. Teid muidugi huvitab, mispärast Petserimaalt? Aga sellepärast, et olen pärit seal. Petserimaa, see on ilus maa! Teie olete temast palju koolis õppinud. Õelge, mida on seal ilusat?“

„Klooster, maa-alused käigud, püha tamm!“

„Õigus. Teie tunnete maateadust! Kui teist mõni pole veel seal käinud, see mingu pea. Petserlased on head inimesed ja laulja rahvas. Kas teate, kuidas ta laulab?“

„Lätsi külla...“ „Seto Võõpsust tulliva.“

„Laulame selle viimase. See on ilus laul! (Lauldakse üks salm.) Vaat, selle lauluga algasin ma oma matka Petserimaalt ja siirdusin Võrumaale ja Võru linna. Noh, mis vaatamisväärsed on Võrumaal?“

„Munamägi!“

„Jah, Munamägi! Käisin ümber mäe ja mulle oli selge, et tõesti on pool muna püsti aetud, et mäel on päris õige nimi. Mäe tipust oli näha terve Valgamaa ja pool Põhja-Lätist. Selgesti oli näha seal ka Valga linna poolitav Eesti-Läti piir. Seal kõrgelt vaatasin terve Valgamaa põhjalikult läbi nagu maakaardilt. Noh, siis polnud mul enam tarvidust Valgamaale minna ja siirdusin otse Võru linna. Võrus hakkasin otsima, kus on siis see võru, millest linn oma nime on saanud. Käisin mitu päeva ümber linna, aga võru ei kuskil. Poisid,

kas olete teie keegi leidnud seal võru või midagi selletaolist? Või teab teist keegi, kuidas Võru on saanud endale nime? (Kui mõni poiss teab jutustada Võru linna nimesaamise- ja sünnilugu, siis tuleb lasta seda teha.)

Käisin siis veel paar tiiru ümber linna ja hakkasin viimaks taipama, et sellepärast on linna nimeks Võru, et kõik turistid käivad ringi ümber linna ja otsivad ikka selle võru peidukohta, mida pole kuskilt leida.

Võrust matkasin otse läbi Taevaskoja Tartusse. Suur osa on teist Tartut külastanud. Õelge, mida on seal omapärast?“

„Emajõgi, ülikool...!“ (Võib lastele jutustada ka Emajõe sünnist.)

„Just nii! Seal ma käisin ka ülikooli läbi ja olen nüüd päris haritud mees. Ei võtnudki teine kaua aega. Päris kerge läbi käia.

Võib-olla teate, kuidas tartlased juba mitusada aastat tagasi nutsid.“

„Teame!“

„Vaata, nii nad nutavad ka praegu. Poisid, nutame ühes tartlastega!“

(Kõik) „Oh ma vaene Tarto liin!“

(Võib ka mõni teine hüüd olla.)

„Kui Tartus olid kõik kohad põhjalikult läbi vaadatud, siis seadsin sammud Virumaa poole. Kas teate ka Virumaa rikkustest?“

„Miks ei! Karud, põlevkivi, suured metsad!“

„Tublid poisid! Natuke teate! Minul ka esimene asi, kus on need hirmsad karud? Ajan terved metsalahmakad läbi ja olen ise hirmul, et kus see karu küll mulle vastu hõppab. Aga karu ei kuskil. Räägin jahimeestega. Ei nemad ole ka enam tea millal karu näinud. Puha tühi jutt, et Virumaa karude terrori all. Kõik Venemaal suvitamas. Ja kes sinna on läinud, ei see enam seal tagasi tule.

Kõige rohkem aga huvitas mind — mis te arvate?“

„Põlevkivi!“

„Just põlevkivi. Et küll on ikka naljakas kivi, kohe põleb teine. Kas teie teate ka, kuidas leiutati põlevkivi?“

(Kui mõni poistest teab seda, siis lasta lühidalt jutustada.)

„Kas teate, kuidas leiutati magnet? Väga lihtsalt. Kord keegi reisija jalutanud kuskil kaugel maal kaljumägedes. Tal olnud reisisaapad tugevate naeltega tallutatud. Mees märkab, et saapad jäävad ikka naks ja naks kalju külge kinni ja kuidagi ei saa edasi. Pärast hakati asjaolu uurima ja avastati magnet. Huvitav on see, mispärast pandi sellele nimeks magnet. Magnet sellepärast, et „mag“ — see tuleb sõnast „maa“ ja „neet“ tähendab „neetima“. Nii siis, maa külge neetima. (Võib küsida poistelt klaasileiutamisest.)

Midagi selletaolist oli ka meie põlevkivi avastamisega. Võib-olla teab ehk mõni poiste hulgast sellest jutustada?“ (Kui poiste hulgast jutustajat ei leidu, siis räägib lõkkevana paar varianti.)

„Kord teinud karjapoiss kividest tuleaseme ja sellele puudest lõkke, et ennast soojendada ja kartuleid küpsetada. Poiss läinud natukeseks ajaks tule juurest ära. Tagasi tulnud, leidnud ehmatuses, et kivid kõik põlevad suure tulega. Näete, põlevkivi leiutajaks on olnud üks samasugune noor poiss kui teiegi siin olete. Poiss läks õhtul karjaga koju ja kohtas esimesena saunataati, kellele ka siis rääkis oma ülla-

tavast uudisest. Vanataat sõnas: „Oh, see pole midagi! Näe, mina ehitasin endale sauna. Tegin ilusatest kivilahmakatest ahju sisse. Siis ühel laupäeva-õhtul panin uue saunaahju küdema, et kuumas leilis vihelda vanu konte. Natukese aja pärast astund, viht kaenlas, sauna. Tont! ae, mis ma näen! Saunaahi kõik maha põlenud, ja puud põrandal järe!“

Nii, poisid, on avastatud Virumaa põlevkivi.

Jalutasin siis põlevkivikaevanduses ringi. Oi, küll on seal suured mäed! Teate, mis mäed need seal on? Kas olete neid mägesid koolis seinakaardilt otsinud? (Lõkkevana küsib poisse. Mõned poisid teavad neid mägesid ja nimetavad — „tuhamäed“.)

Suured kõrged tuhamäed ja peale nende veel pikad ja sügavad maa-alused käigud, kust põlevkivi välja tuuakse.

Aga tuletame siin natuke meelde ajalugu. Kujutage ette, poisid, kui möödub veel 2000 aastat ja meie kirjutame aasta 4000! Mis te arvate, mida kirjutavad siis ajaloo-uurijad Virumaa tuhamägedest ja maa-alustest käikudest, kui vabrikud kaotatud, sest õli pole siis enam vaja — kasutatakse muid paremaid jõuallikaid. Mis nad arvavad neid kunagi olnud. Kes teab? (Poisid arvavad.)

Ei, nad arvavad ja kirjutavad raamatutes nii: „Mitu tuhat aastat tagasi elanud Virumaa Kohtla ümbruses suured mutid — maamutid — kes kaevanud maa alla suuri käike ja ajanud üles suuri koonusekujulisi mullamägesid, mis veel tänapäevalgi on näha.“

Seda teie õpiksite siis kooliraamatust.

Olete teie kuulnud ka virulaste iseloomustavat hüüdsõna?“

„Oleme!“

„Hüüame selle kooris!“

„Virumaa rand on sakiline,

Rakvere kohus on äkiline.“

(Või mõni teine.)

„Virumaalt sõitsin edasi Järvamaale. Mida võisin ma Järvamaal näha?“

„Türi raadiomast!“

„Õige! Oli see aga kõrge. Ots ulatus kohe läbi pilvede! Mul praegugi veel kael haige ülespoole vaatamisest. Järvakad polegi selle mastiga väga uhked, vaid hoopis õnnetud. Vanad eided kardavad, et püüab teine sealt pilvedest välku kinni ja viimati surmab neid. Aga vanadel on tõsi. Ka mina

nägin masti otsas põlevat tuld. Eks see või küll tulekahjusid sünnitada? (Kui mõni poistest teab masti tulest kõnelda, siis las' ta räägib, mis tähtsus sel on.) Üks teine häda on ka nüüd Türi. Sealsed raadioaparaadid on omast saatjast nii sisse võetud, et keera keskpikk, pikk või lühilaine, võta Berliin, Riia, Helsingi või Stockholm — ikka kuuled Türi saatjat.

Türi! sõitsin „Mulgi Ekspressiga“ Viljandisse. Seal ma ei julgenud kaua peatuda, sest mis ma vaene petserlane enast uhke ja rikka mulgi katuse alla topin.

Teie vist tunnete uhkest ja hooplejast mulgist laulu?“

„Jah tunneme!“

„Noh, siis laulame!“

„Mulk om ikka uhke miis

oma suure valla sees.

Piima joo ta kapaga,

raha möödab vakaga.“

(Või mõni sobivam.)

„Mulgimaalt matkasin Sinialliku kaudu Pärnumaale. Seal oli päris hirm liikuda. Nii kui üle Pärnumaa piiri sain, kohe karu vastas. Õelge mulle, poisid, kus Pärnumaal need karusid siis nii huljana leidub? (Poisid arvavad ja vastavad: Väandra metsas, Tori põrgus jne.) Pole õige! Pärnumaa vapis on karu. Kohe kui Pärnumaale sain, ulatati mulle kiri pihku ja selle nurgal oli suur tugev karu. Pärnakatel on karude kohta luuletatud üks hoogus laul. Laulame selle ühiselt!“

„Laulame! Laulame!“ (Lauldakse üks salm „Vändra metsas Pärnumaal“.)

„Pärnu metsadest murdsin endale hea männipalgi kepiks ja sammusin siis läbi Pärnu lahe, nagu Suur Tõll kunagi, Saaremaale. Oi, Saaremaa on imeilus maa. Sinna, poisid, peate kõik minema! Aga naljakas oli see Saaremaa ka. Kui suurel maal oli palju jõgesid ja järvi, siis ei leidnud ma Saaremaalt ühtki. Mind hakkas piinama mõte: kust ja mida see saarlane küll joo? Kas teie ehk teate mulle öelda, kust saarlane joo? (Poisid väljendavad oma arvamisi. Kui ükski öieti ei taba, siis ütleb lõkkevana ise.)

Aga tuletage meelde, kuidas laulab saarlane: „Ma rüüpan merest soolast vett!“

Laulame üheskoos selle ilusa saarlaste laulu!

(Lauldakse 2 salmi „Ma vaatan paadist kiikriga...“)

(Järgneb.)

Järgmine „Harjulane“ ilmub 2. juunil s. a.
Materjal saata Maleva Staapi 24. maiks s. a.

Toetavliiget

Johannes Jaagumägi

mälestab kurbuses

Jõelehtme kompani